

ELSYNET

Regulatory Authority

er og nger

Indhold

Nye rammer – nye opgaver	3
Resume	5
Energipriser	6
Effektivitet i energisektorerne	18
Kommuner, forsyningsaktiviteter og modregningsregler	35
Internationalt arbejde	44
Energitilsynets opgave	47
Ny lovgivning	48
Medlemmer af Energitilsynet	52
Sekretariatet for Energitilsynet	54
Sagsbehandlingstider	59
Energiklagenævnet	61
Økonomi	62
Andre myndigheder på energiområdet	64

Nye rammer – nye opgaver

Som led i den danske implementering af EU's 3. energiliberiseringspakke blev Sekretariatet for Energitilsynet (SET) etableret som en selvstændig institution i 2011. Det indebærer både nye funktioner for Energitilsynet – især formandskabet (formand og næstformand) – og nye opgaver, herunder etablering af overvågning af engrosmarkederne for el og naturgas samt markedsaktørerne mv.

De nye opgaver er i tråd med Energitilsynets kerneopgaver: Tilsynet med energisektorerne samt reguleringen af netselskaberne i el- og naturgassektorerne og fjernvarmeselskaberne. I 2011 har Energitilsynets arbejde dels udmøntet sig i konkrete afgørelser, dels i gennemgribende analyser hvor Energitilsynets adgang til detaljerede informationer om sektorernes aktører udnyttes.

I 2011 har Energitilsynet beskåret elnetvirksomhedernes indtægtsrammer med 104 mio. kr. Hermed har effektivitetsreguleringen af elnetselskaberne i perioden 2008-2012 samlet reduceret selskabernes indtægtsrammer med ca. 460 mio. kr. Energitilsynets analyser peger på fortsat potentiale for effektivisering i selskaberne.

Energitilsynet har i 2011 sammenlignet de naturgasfyrede fjernvarmeværkers omkostninger til gaskøb. Der er stor forskel på værkernes omkostninger til gas. Det kan der være flere grunde til, og Energitilsynet arbejder videre med at klarlægge dette i 2012. Men materialet tyder umiddelbart på, at nogle værker burde være mere opmærksomme på omkostningerne til gaskøb.

Undersøgelser har i de senere år vist, at en del varmeværker ikke aflægger korrekt regnskab efter varmforsyningsloven. Det fik Folketinget til at ændre varmforsyningsloven i juni 2011, så klima-, energi- og bygningsministeren fik hjemmel til at pålægge varmevirksomhederne en selvevaluering af deres regnskabsaflæggelse. Formålet er dels at fastholde virksomhedernes ansvar for korrekte regnskaber, dels at få gennemført en forbedring på området i løbet af en overskuelig tidsramme. Energitilsynet håber, at modellen giver det tilsigtede resultat.

Energitilsynet arbejder også for at understøtte udviklingen af velfungerende konkurrencemarkeder for energi. Energitilsynet tilkendegav i 2011, at DONGs tariffer for transport i opstrømssystemet efter tilsynets opfattelse var for høje, og at gennemsigtheden omkring produktionsforhold mv. bør forbedres. Det er forhold, der har stor betydning for engrosmarkedet for naturgas.

EU's 3. energiliberiseringspakke havde til følge, at Energinet.dk ansøgte om at blive certificeret som såkaldt *unbundlet* i 2011. Det betyder i denne sammenhæng, at ejerskabet af de overordnede net i energisektorerne er adskilt fra produktion og handel med energi. Energitilsynet har – under forudsætning af at bestemte

Uffe Bundgaard-Jørgensen,
Formand for Energitilsynet

betingelser opfyldes – certificeret Energinet.dk som unbundet. Selskabet blev dermed et af de første certificerede europæiske transmissionsselskaber. Kravet om certificering gælder også de regionale transmissionsselskaber i elsektoren, medmindre de købes af Energinet.dk, som har fremsat et købstilbud på selskaberne.

Et køb vil give Energinet.dk synergieffekter, men det betyder også, at de regionale transmissionsselskabers omsætning på ca. 500 mio. kr. overgår fra effektivitetsregulering til hvile-i-sig-selv regulering. Det indebærer nye krav til effektiv drift af Energinet.dk. I den forbindelse kan det nævnes, at CEER (de europæiske energiregulatorers samarbejdsforening) vil påbegynde en international benchmark af transmissionsselskabers effektivitet – herunder også Energinet.dk – i 2012. Energitilsynet deltager i dette arbejde.

Også de nationale rammer og mål for energisektorerne er under forandring. Med det nye brede energipolitiske forlig er rammerne for den danske energipolitik for perioden 2012-2020 fastlagt. Forliget indebærer en lang række initiativer, som vil få betydning for Energitilsynet – reguleringseftersyn af netselskaberne, analyse af fjernvarmes rolle i den fremtidige energiforsyning og etablering af den såkaldte engrosmodel. For Energitilsynet er det vigtigt, at reguleringen giver de rette incitamenter til, at energivirksomhederne handler i overensstemmelse med de samfundsmæssige mål for energipolitikken m.m.

Klima-, energi- og bygningsministeren har med virkning fra 1. januar 2012 udnævnt et nyt Energitilsyn. Jeg vil gerne takke de fratrådte medlemmer for deres indsats og byde de nye medlemmer af tilsynet velkommen til arbejdet.

Resume

- Husholdningernes samlede gennemsnitlige energiudgifter (el og opvarmning) steg 7-8 pct. fra 2010 til 2011 afhængig af om opvarmningen sker med fjernvarme eller naturgas. Elprisen er steget knap 9 pct., fjernvarme ca. 5 pct. og naturgas knap 8 pct.
- De tre energisektorer – el, naturgas og fjernvarme – har alle fortsat potentiale for effektiviseringer til gavn for forbrugere og samfundsøkonomi.
  - o Netselskaberne i elsektoren har fået varige effektiviseringskrav på 104 mio. kr. i 2011 samt 4 mio. kr. i 1-årige effektiviseringskrav. I alt er elnetskabernes indtægtsrammer reduceret med varige effektiviseringskrav på ca. 460 mio. kr. i perioden 2008-2011 samt yderligere knap 20 mio. kr. i 1-årige krav.
  - o De naturgasfyrede fjernvarmeværker kan med fordel investere tid og ressourcer i at nedbringe brændselsomkostningerne og udviklingen af effektive indkøbsstrategier for naturgas. Brændselsindkøb er værkernes største omkostningspost, og Energitilsynets undersøgelser indikerer, at denne omkostning kan nedbringes betydeligt i mange værker.
  - o Netselskaberne i naturgassektoren fik i 2009 pålagt effektivitetskrav på ca. 12 mio. kr. for perioden 2010-2013.
- I perioden 2007 – 2010 har kommunerne modtaget i alt 10,7 mia. kr. fra deres energivirksomheder, fx salgsvederlag eller udbytte. Disse beløb modregnes i de statslige bloktilskud, og Energitilsynet har en rolle som afgørelsesmyndig for vurderingen af størrelsen af den økonomiske værdi.
  - o Reglerne om modregning er forholdsvis komplicerede og giver ofte anledning til fortolkninger mv.
  - o Energitilsynet finder, at særligt reglerne om samproduktion (el og varme) med fordel kunne forenkles.

Energipriser

Energitilsynet og energipriserne

Energitilsynet arbejder for en velfungerende energisektor inden for de rammer, energilovene udstikker.

Denne udfordring løfter Energitilsynet gennem regulering af de naturlige monopoler i energisektorerne – hele fjernvarmeområdet og ”transportopgaverne” (transmission og distribution) på elektricitets- og naturgasområdet. Reguleringen omfatter selskabernes vilkår mv. og priser og erstatter den konkurrence, der findes på frie, velfungerende markeder.

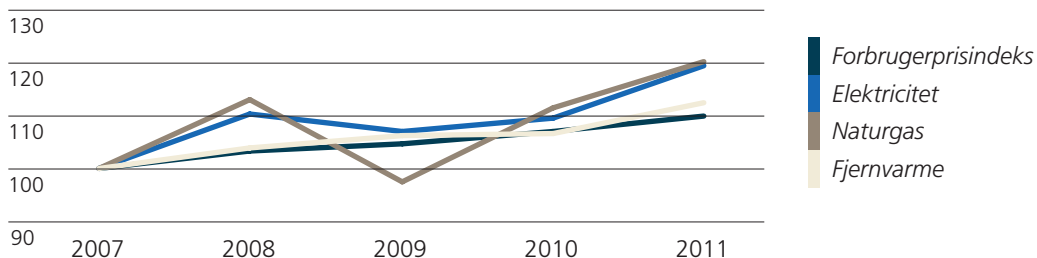
Energitilsynet arbejder også for de bedst mulige rammebetingelser for udviklingen af effektive energimarkeder med effektiv konkurrence på de liberaliserede markeder for elektricitet og naturgas.

Endelig regulerer Energitilsynet forbrugerpriserne på de såkaldte forsyningspligtprodukter på el- og gasmarkedet. Forsyningspligtprodukter er de produkter, der automatisk leveres til forbrugere, der ikke selv har valgt en el- eller gasleverandør på de frie, liberaliserede markeder for el og naturgas.

Udgifterne til energi – varme og elektricitet – er en væsentlig post for både forbrugere og virksomheder, og derfor har priserne på el, naturgas til opvarmning samt fjernvarme stor økonomisk betydning.

I 2011 er priserne på elektricitet og naturgas steget væsentligt mere end forbrugerpriserne generelt, mens fjernvarmepriserne steg mere moderat, jf. figur 1. El og naturgas steg henholdsvis ca. 9 og ca. 8 pct. mens fjernvarme steg godt 5 pct. For hele 5-års perioden 2007 – 2011 er el- og naturgaspriserne steget ca. 20 pct. og fjernvarmeprisen godt 12 pct.

Figur 1 Udviklingen i energipriser og forbrugerprisindeks 2007-2011

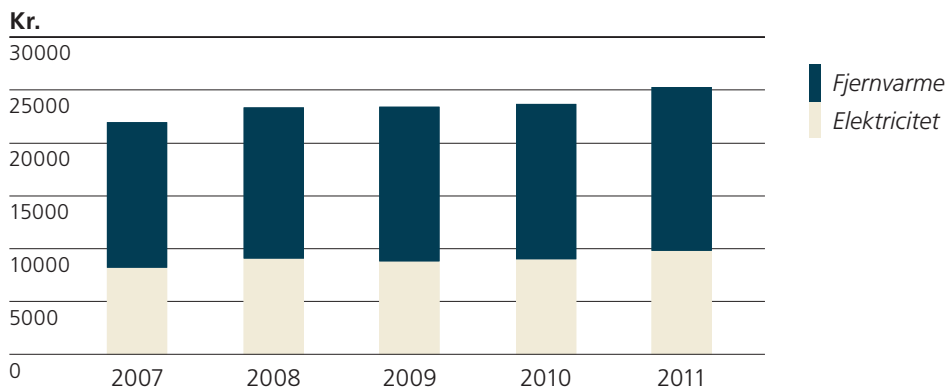

Kilde: Energitilsynets prisstatistikker, Dansk Fjernvarme og Danmarks Statistik

Husholdningernes udgifter til el og varme i 2011

Fra 2010 til 2011 steg en standardfamilies udgifter til elektricitet og opvarmning med fjernvarme fra ca. 23.650 kr. til ca. 25.300 kr. svarende til en stigning på knap 7 pct., jf. figur 2.

Figur 2 Udgifter til el og fjernvarme for en standardfamilie¹ i 2011

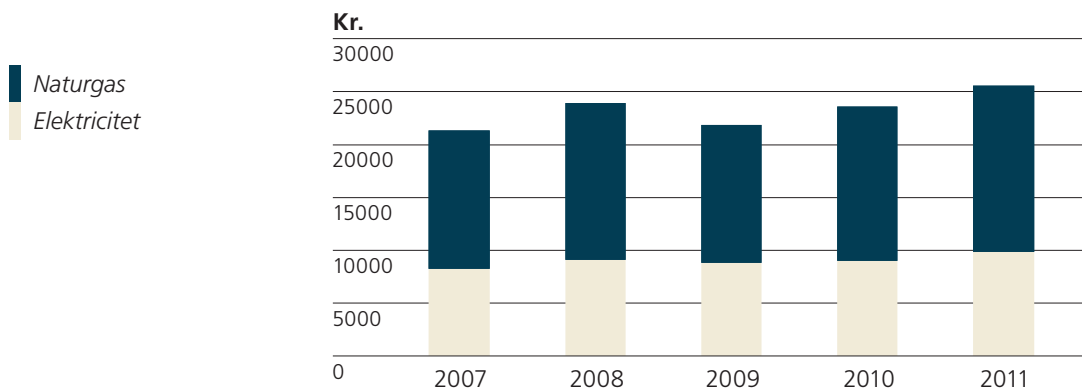
Kilde: Energitilsynets elprisstatistik og Dansk Fjernvarme "Fjernvarmepreiserne i Danmark"

¹ Udgifterne er opgjort ud fra et gennemsnitligt elforbrug for en husstand på 4 personer i egen bolig (4.500 kWh/år) samt opvarmning af et standardhus på 130 m².

I husstande med naturgasopvarmning steg standardenergiudgifterne fra ca. 23.500 kr. i 2010 til ca. 25.500 kr. i 2011 svarende til en stigning på godt 8 pct., jf. figur 3.

Figur 3 Udgifter til el og naturgas for en standardfamilie² i 2011

Kilde: Energitilsynets elprisstatistik og naturgasprisstatistik

Den samlede stigning i energiregningen i perioden 2007 – 2011 er ca. 15 pct. for husstande opvarmet med fjernvarme og ca. 20 pct. for husstande opvarmet med naturgas.

Prisudviklingen for de enkelte energiformer – naturgas, fjernvarme og elektricitet – og de enkelte priselementer (energipris, netbetaling, afgifter mv.) beskrives nærmere i de følgende afsnit.

Naturgas

Naturgassektoren omfatter produktion, transport og handel med naturgas. Energitilsynets regulering omfatter transporttariffer (transmission og distribution) og de tre forsyningspligtige gasselskabers priser. Energitilsynet regulerer også betingelserne for brug af de to naturgaslagre, der ejes af henholdsvis DONG Energy og Energinet.dk.

² Udgifterne er opgjort ud fra et gennemsnitligt elforbrug for en husstand på fire personer i egen bolig (4.500 kWh/år) samt et tilsvarende gennemsnitligt naturgasforbrug på 1.708 m³/år.

Forsyningspligtig naturgas

Energitilsynet regulerer prisen på forsyningspligtgas. Det sker gennem den såkaldte effektivitetsregulering, hvor tilsynet godkender selskabernes omkostninger til drift af selskabet samt et overskud, der er rimeligt i forhold til omsætningsens størrelse og effektiviteten ved indkøb af gas.

Forsyningspligt gas leveres af naturgasvirksomheder, der har en *forsyningspligtbevilling*, der forpligter dem til at levere naturgas til alle de kunder inden for deres bevillingsområde, der ikke har skiftet naturgasleverandør.

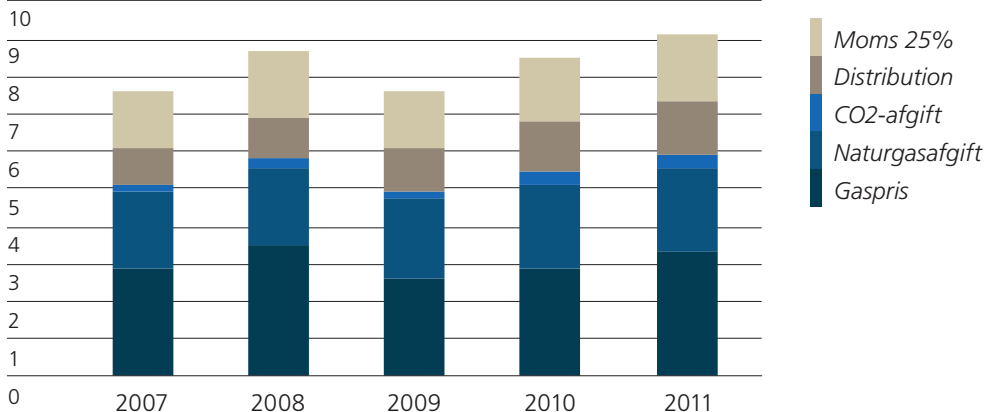
Den gennemsnitlige forbrugerpris på forsyningspligt produktet steg knap 8 pct. fra 2010 til 2011, jf. figur 4.

Den største del af prisstigningen skyldes stigende gaspriser, der er steget ca. 15 pct. Naturgasprisen på det danske marked fastsættes dels på gasbørsen NordPool gas (udbud- og efterspørgsel), men størstedelen af naturgasafsetningen sker fortsat på kontrakter, hvor prisen følger udviklingen i oliepriserne.

Distributionsomkostninger steg knap 3 pct., hvilket svarer til generelle stigning i forbrugerprisindekset i 2011.

Figur 4 Gennemsnitspris for forsyningspligtig naturgas 2007- 2011

Kr. pr. m³

Note: Figuren viser prisen for naturgas inklusive energiafgifter og moms.

Kilde: Energitilsynets naturgasprisstatistik og egne beregninger for 2007 og 2008.

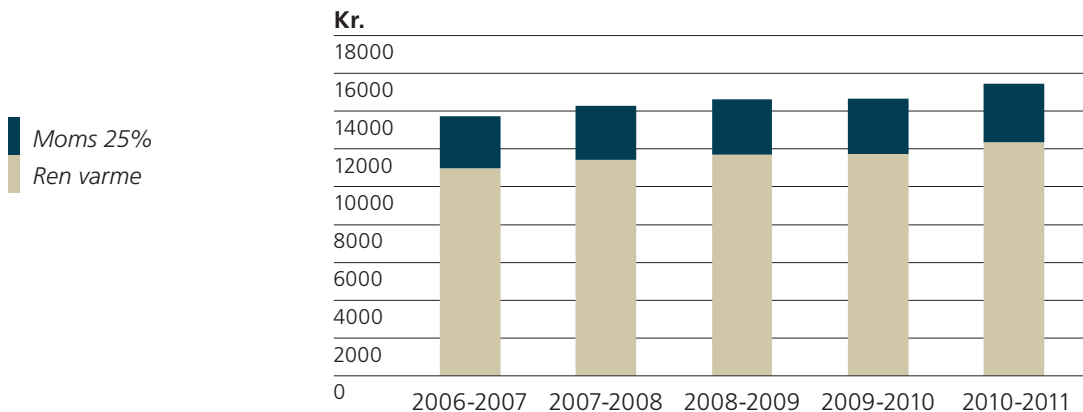
Fjernvarme

Der er omkring 600 fjernvarmeforsyninger, der tilsammen forsyner ca. 60 pct. af de danske boliger med fjernvarme i fjernvarmesektoren. De 55-60 største virksomheder leverer 60 pct. af fjernvarmen. 75 pct. af fjernvarmeproduktionen sker på kraftvarmeanlæg. De sidste 25 pct. produceres på – som oftest mindre – varmeanlæg.

Energitilsynet regulerer hele forbrugerprisen på fjernvarme. Der er ikke særlige afgifter på fjernvarme, men de brændsler, som fjernvarmen produceres med (fx naturgas), er pålagt afgifter.

Den gennemsnitlige fjernvarmepris er steget godt 5 pct. fra 2009/2010 til 2010/2011, jf. figur 5. Det skyldes først og fremmest stigende brændselsudgifter.

Figur 5 Gennemsnitlige fjernvarmeudgifter i DKK inkl. moms, 2006/07 - 2009/11

Kilde: Dansk Fjernvarme "Fjernvarmepriserne i Danmark"

Note: Prisen er beregnet på basis af de faktiske afregningspriser i fyringssæsonen inkl. moms for et standardhus på 130 m² med et forbrug på 18,1 m³ pr. år. I den rene varmepris indgår afgifter på det brændsel, fjernvarmen produceres med. Statistikken giver ikke mulighed for at opdele varmeprisen i delkomponenter som netbetaling, abonnement o. lign.

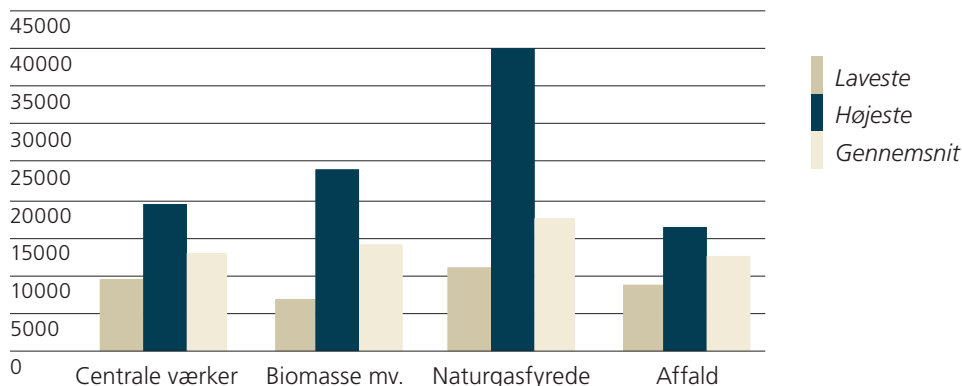
Energitilsynets regulering af fjernvarmeværkernes priser bygger på hvile-i-sig-selv princippet, hvor priserne kun må afspejle de nødvendige produktions- og administrationsomkostninger. Varmeforsyningsloven fastsætter hvilke omkostninger, der kan indregnes i priserne. Det enkelte fjernvarmeværks pris afspejler derfor dette værks omkostninger.

Der kan være store forskelle mellem de enkelte værkers omkostninger – og dermed også mellem værkernes priser, jf. figur 6. Naturgasfyrede værker har den højeste gennemsnitlige varmepris, mens de centrale værker har den laveste.

Mens der også er relativt lille prisdifference mellem de billigste værker, er der stor forskel mellem priserne hos de dyreste værker. Den største prisspredning findes blandt de naturgasfyrede værker, mens den laveste prisspredning findes blandt værker, der fyrer med affald, og de centrale værker.

De naturgasfyrede værker repræsenterer også den højeste pris på ca. 40.000 kr., mens de laveste priser findes blandt værker, der fyrer med biomasse (ca. 7.000 kr.) og affald (godt 8.500 kr.).

Figur 6 Gennemsnit samt højeste/laveste fjernvarmeudgifter opdelt efter værkttype 2009/2011

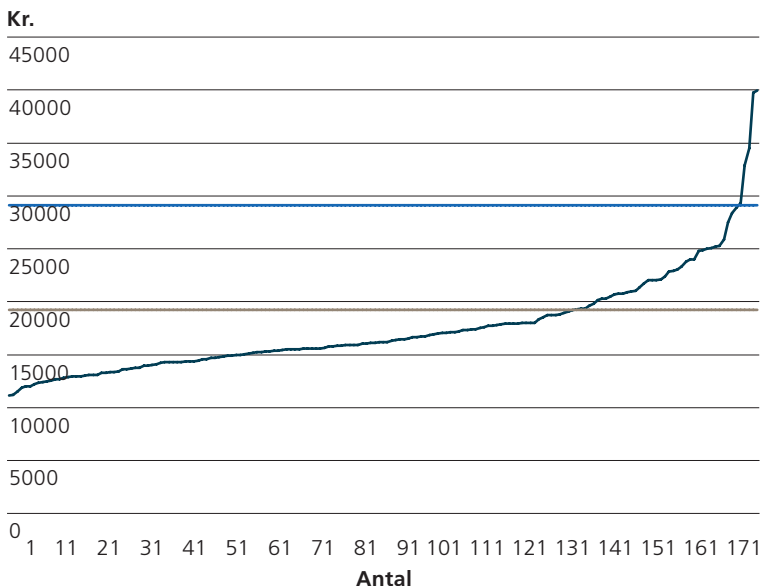
Kilde: Dansk Fjernvarme "Fjernvarmepriserne i Danmark i 2010".

Note: Figuren viser højeste/laveste pris for opvarmning af et standardhus på 130 m² fordelt på værkttyper efter brændsel.

Forskellene i omkostninger og priser kan skyldes flere ting – fx forskelle i anlægsomkostninger, anlægstype, størrelse mv. Hertil kommer, at de enkelte værker også kan være underlagt forskellige rammebetingelser som fx brændselsvalg og tilslutningspligt for kunderne.

En analyse af prisspredningen blandt de naturgasfyrede værker viser, at det er relativt få værker, der har de meget høje priser, jf. figur 7. Til sammenligning er også vist prisen for individuel opvarmning med olie og naturgas.

Figur 7 Prisspredning blandt naturgasfyrede fjernvarmeværker 2009/2011

Kilde: Dansk Fjernvarme "Fjernvarmepriserne i Danmark i 2010".

I forhold til individuel opvarmning med naturgas er der omkring 45 værker (ca. 25 pct. af samtlige naturgasfyrede værker), der har højere priser end gennemsnitsprisen for individuel opvarmning med naturgas. I forhold til individuel opvarmning med olie er der 5 værker (ca. 3 pct. af samtlige naturgasfyrede værker), der har højere priser end gennemsnitsprisen for individuel opvarmning.

Blandt de dyreste naturgasfyrede fjernvarmeværker er barmarksværkerne, der generelt er relativt små og har relativt få forbrugere. Priserne på disse værker påvirkes negativt af flere forhold, bl.a.:

- Store investeringer i anlæg, som skal betales af forholdsvis få forbrugere.
- Typisk et distributionsnet med lange ledningsstrækninger, som skal betales af de samme få forbrugere.
- De længere ledningsstrækninger medfører også et stort ledningstab.

Disse særlige forhold er generelt med til at give en høj fjernvarmepris for de forbrugere, der er tilknyttet barmarksværkerne.

Udover særlige rammevilkår og andre forhold er det naturligvis først og fremmest de enkelte varmekærers drift og effektivitet, der i høj grad er med til at bestemme værkernes priser. Derfor er det afgørende, at de enkelte varmekærers bestyrelser og ledelser er i stand til at drive værkerne med størst mulig effektivitet mv. inden for de rammer, de enkelte værker skal agere under.

Forbrugerne kan sammenligne forbrugerpriser på fjernvarme for beboelseslejligheder og enfamiliehuse på tilsynets hjemmeside www.energitilsynet.dk, hvor Energitilsynet offentliggør de priser (inkl. moms), de enkelte fjernvarmeforsyninger senest anmelder til Energitilsynet. De anmeldte priser viser imidlertid ikke den faktiske varmepris i en konkret bolig. For at beregne den faktiske pris er det nødvendigt, at forbrugeren tager udgangspunkt i sin boligs konkrete forbrug (variabelt bidrag) og det konkrete grundlag for beregning af fast bidrag (abonnements- og effektbidrag).

EL

Aktørerne i elsektoren er producenter (elværker), handelselskaber (herunder handelselskaber med forsyningspligtbevilling), transmissionselskaber og distributionselskaber.

Energitilsynets regulering af elsektoren omfatter priser og vilkår for forsyningspligtproduktet hos de 36 handelselskaber med forsyningspligtbevilling, tariffjerne hos de 10 regionale transmissionselskaber, ca. 60 distributionselskaber og 20 transformereforeninger. Herudover regulerer Energitilsynet også transmissionselskabet med systemansvar (Energinet.dk).

Forsyningspligtig el

En række handelselskaber har *forsyningspligtbevilling*, der forpligter virksomhederne til at levere elektricitet til alle kunder inden for hver deres bevillingsområde, som ikke har skiftet el-leverandør.

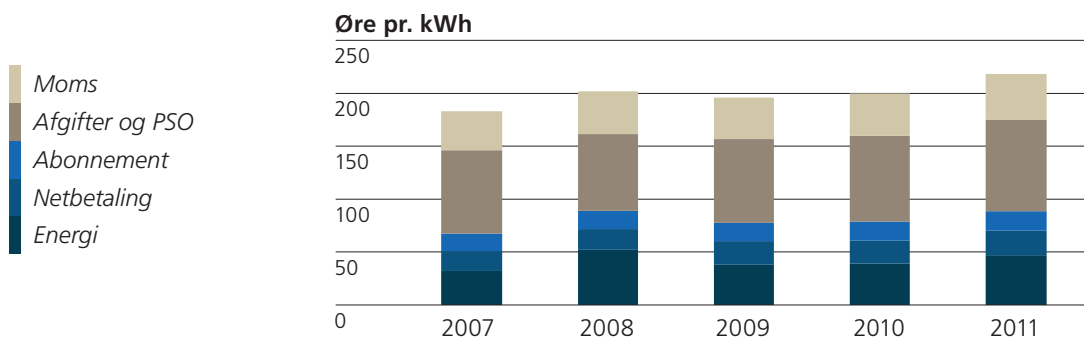
Der findes to forsyningspligtprodukter. Der er et forsyningspligtprodukt for husholdninger/mindre erhvervsvirksomheder. Her regulerer Energitilsynet prisen på forsyningspligtproduktet for at sikre, at fortjenesten på forsyningspligtprodukter ikke er højere end fortjenesten på tilsvarende produkter på det frie marked.

Der er også et forsyningspligtprodukt for store erhvervs kunder og time-målte forbrugere. Her gælder en pris svarende til timespotprisen i det prisområde, hvor forbrugeren aftager sin el, tillagt et balancerings- og administrationsbidrag. Det maksimale balancerings- og administrationsbidrag fastsættes af Energitilsynet.

I det følgende fokuseres på husholdningsmarkedet og priserne på forsyningspligtproduktet til private forbrugere mv.

Gennemsnitsprisen på el til husholdninger (forsyningspligtproduktet) er steget ca. 9 pct. fra 2010 til 2011, jf. figur 8.

Figur 8 Gennemsnitlige forbrugerpriser for forsyningspligtig el til husholdninger 2007- 2011

Kilde: Energitilsynets elprisstatistik

Langt den største del af prisstigningen skyldes, at den rene elpris er steget knap 20 pct. Den rene elpris afspejler priserne på den nordiske elbørs NordPool Spot. Herudover er netbetalingen steget ca. 8 pct. og afgifter/PSO³ betaling ca. 6 pct.

Netbetalingen er den pris, forbrugerne betaler for at få transporteret elektricitet til deres adresse. Den udgøres dels af betaling for transmission til Energinet.dk, dels betaling til de lokale distributionsselskaber. Energitilsynet regulerer både distributionsselskabernes og Energinet.dks metoder til fastsættelse af priserne.

Energinet.dks priser

Energinet.dks tariffer fastsættes på baggrund af prognoser for næste års omkostninger og transporterede mængde elektricitet i selskabets net mv., så indtægter og udgifter balancerer i overensstemmelse med hvile-i-sig-selv princippet. Prognoserne kan imidlertid aldrig ramme 100 pct. korrekt, og selskabet vil derfor enten få opkrævet for meget (overdækning) eller for lidt (underdækning). Disse over- eller underdækninger indregnes i tarifferne det følgende år. En overdækning fører til lavere tariffer året efter, mens en underdækning fører til højere tariffer.

Elprisens sammensætning

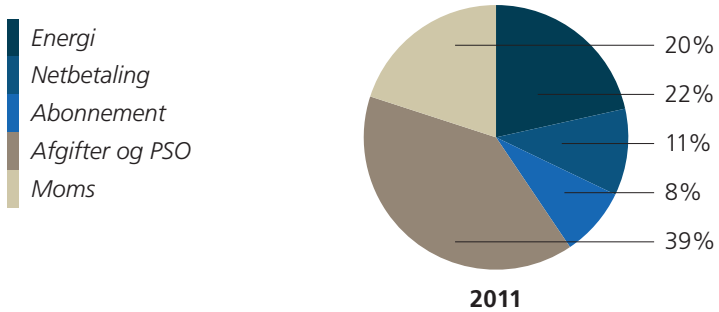
Forbrugerprisen på elektricitet er sammensat af forskellige elementer – energipris (elektricitet), netbetaling (betaling for distribution og transmission), abonnement (faste bidrag til netselskaberne) og afgifter/PSO betaling, jf. figur 9.

---

³ *Public Service Obligations (PSO) er afgifter, der finansierer tilskud til vedvarende energi og energiforskning*

Figur 9 Elprisen sammensætning 2011

Kilde: Energitilsynets elprisstatistik

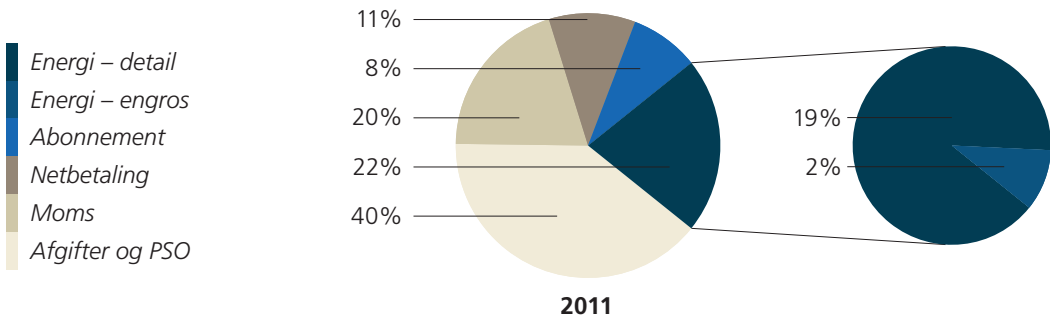
Note: Public Service Obligations (PSO) er afgifter, der finansierer tilskud til vedvarende energi og energiforskning.

Den rene elektricitetspris udgør godt en femtedel af den samlede forbrugerpris mens afgifter, PSO betaling og moms udgør ca. knap 60 pct. Netbetaling og abonnement udgør tilsammen knap 20 pct. Abonnementsbetalingen er først og fremmest netabonnement og udgør den faste betaling, alle forbrugere skal betale for at være tilsluttet nettet. Abonnementet er ens for alle forbrugere i de enkelte net.

Energiafgiften er en fast afgift pr. kWh så selv relativt store udsving i den rene energipris giver kun relativt små udsving i forbrugernes samlede elpris.

Den rene elpris består af et engros element og et detailelement, jf. figur 10.

Figur 10 Elprisen sammensætning engros – detail

Kilde: Egne beregninger

Omkring 90 pct. af den rene elpris går til engrosleddet, hvor prisen fastsættes på den nordiske elbørs. Resten af den rene elpris er det priselement, som detaileddet reelt kan konkurrere på. Baseret på Energitilsynets prisstatistik, hvor den gennemsnitlige elpris var knap 47 øre/kWh, konkurrerer detaileddet således om beskedne knap 5 øre/kWh ud af den samlede gennemsnitlige forbrugerpris på ca. 2,18 kr./kWh i 2011. Der er således tale om en relativt beskedne omsætning for detaileddet i forhold til den enkelte forbruger, men samlet er der tale om et forbrugermarked for detaileddet med en skønnet omsætning på 450 – 500 mio. kr.⁴

Leverandørskift på elmarkedet

Siden liberaliseringen af elmarkedet blev endelig gennemført i 2003 kan alle elforbrugere frit skifte leverandør. Leverandørskift kan ses som en indikator på, hvordan markedet og konkurrencen fungerer.

Tabel 1 Leverandørskift 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Andel af skabelonkunder* der har skiftet leverandør	1,10	1,25	2,87**	2,8	6,13	4,22	3,52

* Skabelonkunder er husholdninger og mindre virksomheder med et forbrug under 100.000 kWh/år

** Skiftetrekvensen i 2007 er påvirket af, at en elleverandør stoppede i 1. kvartal 2007.

Kilde: Dansk Energi

I 2011 er husholdningernes leverandørskift faldet i forhold til de to foregående år, og bedømt ud fra denne indikator isoleret er forbrugerinteressen for at udnytte det liberaliserede elmarked faldet. I både 2009 og 2010 blev der gennemført informationskampagner mv. for at øge forbrugerbevidstheden om elmarkedet. Der har ikke været en tilsvarende indsats i 2011.

Udviklingen i retning af øget brug af timeaflest forbrug hos husholdningerne og en betalingsform, hvor elpriserne varierer over døgnets timer må ventes at styrke markedsorienteringen af området. Forbrugernes interesse i at benytte det frie elmarked må imidlertid også ses i sammenhæng med reguleringen af priserne på forsyningspligtproduktet og den rene elpris' relativt beskedne andel af den samlede forbrugerpris på el.

⁴ Baseret på et skønnet samlet elforbrug i husholdningerne på ca. 10.000 GWh i 2011.

Effektivitet i energisektorerne

Energitilsynet og effektiviteten i energisektorerne

Energitilsynets regulering skal erstatte det effektiviseringspres, som møder virksomheder på konkurrenceudsatte markeder. Energitilsynet er derfor med til at fremme effektiviteten blandt *netselskaberne* (de naturlige monopoler) i el- og naturgassektoren. En effektivitetsregulering skal således dels afspejle det effektivitetspres, som konkurrenceprægede markeder lægger på virksomhederne, dels i videst muligt omfang være i stand til at opnå samme dynamik i markeds- og strukturudviklingen på de regulerede markeder, som konkurrencen er med til at skabe på markeder med effektiv konkurrence.

Konkret lægger Energitilsynet loft over de enkelte selskabers indtægter (fastsætter indtægtsrammer) og fastsætter krav til deres effektivitet, således at selskaberne hvert år skal blive mere effektive, hvis de vil bevare deres forrentningsprocent, fordi Energitilsynet beskærer deres indtægtsrammer.

I *fjernvarmesektoren* må selskabernes priser kun afspejle nødvendige omkostninger til produktion og distribution (hvile-i-sig-selv regulering). Energitilsynet fastsætter ikke direkte effektivitetsmål, men kravet om at en omkostning skal være nødvendigt omfatter både omkostningsart og -størrelse. Det giver Energitilsynet mulighed for at stille krav til omkostningsudviklingen i selskaberne.

Energinet.dk reguleres også efter hvile-i-sig-selv princippet, hvor selskabets tariffer kun må dække selskabets nødvendige omkostninger ved effektiv drift samt en forrentning til sikring af realværdien af selskabets grundkapital pr. 1. januar 2005. Reguleringen giver ikke mulighed for at fastsætte overordnede effektiviseringskrav til *Energinet.dk*, men Energitilsynet kan bestemme, at en konkret omkostning – eller størrelsen heraf – ikke er udtryk for en nødvendig omkostning ved effektiv drift og derfor ikke må indregnes (eller kun indregnes delvis) i *Energinet.dks* tariffer.

I 2008 købte *Energinet.dk* Regionale Net A/S, der ejer det regionale transmissionsnet i Nordsjælland, af DONG Energy. I regulatorisk henseende betød overtagelsen, at Regionale Net A/S gik fra – i lighed med de øvrige regionale transmissionsselskaber og distributionsselskaberne – at være effektivitetsreguleret til at blive reguleret efter hvile-i-sig-selv princippet som *Energinet.dk*. Tilsvarende vil gælde andre regionale transmissionsselskaber, der overtages af *Energinet.dk*.

Effektivitet i naturgassektoren

Der er kun tre distributionsselskaber i naturgassektoren – DONG Distribution A/S, HNG/Midt-Nord I/S og Naturgas Fyn A/S. De tre selskabers nettoomsætning i 2009 og 2010 er vist i tabel 2.

Tabel 2 Omsætning i Dong Gasdistribution A/S, HNG/Midt-Nord I/S og Naturgas FYN A/S 2009 og 2010

	2009	2010
DONG Gasdistribution A/S		
Nettoomsætning (mio. Kr.)	589,4	771,2
HMN Naturgas I/S		
Nettoomsætning (mio. Kr.)	951,1	1.223,1
Naturgas Fyn Distribution A/S		
Nettoomsætning (mio. Kr.)	149,5	214,7

Tre selskaber er for få til at få et dækkende grundlag for en analyse af spredningen i effektiviteten, men Energitilsynets benchmark af selskaberne i 2009 viste forskelle i effektiviteten målt på forskellige driftsomkostningsposter inden for hvert selskab. Det tyder på, at selskaberne i sektoren kan blive mere effektive.

På den baggrund gav Energitilsynet i 2009 selskaberne effektivitetskrav gældende på mellem 0,6 pct. og 1,2 pct. af selskabernes omkostningsramme (driftsomkostninger og afskrivninger på investeringer foretaget efter 1. januar 2005) om året i perioden 2010 – 2013. Det svarer til et samlet effektiviseringskrav over for selskaberne på godt 12 mio. kr. i perioden.

Effektiviseringskravet blev fastsat på baggrund af, at selskaberne skal opnå en produktivitetsstigning, der svarer til den konkurrenceudsatte økonomi som helhed. Derudover skal de mindre effektive selskaber effektivisere yderligere på baggrund af resultatet af benchmarken af selskaberne.

Effektivitet i varmesektoren

Fjernvarmesektoren reguleres efter „hvile-i-sig-selv“ princippet. Det betyder, at fjernvarme skal sælges til, hvad det koster at producere og distribuere den. Energitilsynet afgør hvilke nødvendige omkostninger, der kan indregnes i prisen.

Der er ikke fastsat eksplicitte effektivitetskrav eller en indtægtsramme for varmevirksomhederne, og reguleringen af varmevirksomhederne adskiller sig således fra effektivitets- og indtægtsrammereguleringen af netselskaberne i el- og naturgassektorerne.

Hvile-i-sig-selv reguleringen lægger primært til grund, at virksomhedens effektivitetsgevinst direkte afspejles i forbrugerens pris. Et krav om en effektiv drift med deraf følgende lave priser kan eksempelvis komme fra forbrugerne – enten som følge af direkte indflydelse på generalforsamlingerne eller indirekte via valg til kommunalbestyrelsen.

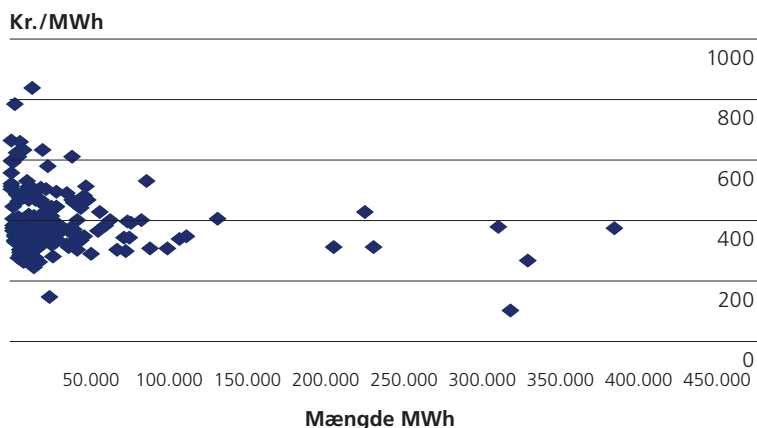
Effektive brændselsindkøb

En meget væsentlig omkostningspost for fjernvarmeværkerne er brændselsudgifter, og effektive brændselsindkøb har derfor stor betydning for værkerens samlede økonomiske effektivitet. På den baggrund er Energitilsynet begyndt at se nærmere på brændselsindkøbene i de naturgasfyrede fjernvarmeværker, der – som tidligere omtalt – har såvel de højeste gennemsnitlige varmepriser som den største spredning i priserne blandt fjernvarmeværkerne.

Der er meget stor forskel i fjernvarmeselskabernes realiserede købspriser for naturgas, jf. figur 11. Energitilsynets beregninger viser, at hovedparten af værkerne har indkøbspriser, der svinger mellem 250 kr./MWh og 650 kr./MWh inkl. afgift.

Datagrundlaget i figur 11 er fjernvarmeværkerens prisetervisninger, som anmeldes til Energitilsynet. Det bemærkes, at billedet i figur 11 skal tages med et vist forbehold, idet der dels kun indgår data for et enkelt år (2010), der ikke nødvendigvis er repræsentativt, dels er tale om data, der kan være opgjort efter forskellige regnskabsperioder.

Figur 11 Sammenhæng mellem gennemsnitlig brændselsomkostning (kr./MWh inkl. afgift) og mængde (MWh) i 2010

Kilde: Fjernvarmeselskabernes indberetninger til Energitilsynet vedr. regnskab afsluttet mellem 31. december 2009 og 31. december 2010

Der kan generelt være stor forskel mellem fjernvarmeværkerne med hensyn til størrelse, antal kunder osv. Det kan give en formodning om, at der er en sammenhæng mellem forbrug og købspris, således at køb af større mængder vil afspejle sig i en mere fordelagtig købspris.

Energitilsynet har derfor også set på, om der er en sammenhæng mellem de enkelte fjernvarmeværkers realiserede indkøbspriser for naturgas og værkernes størrelse, jf. figur 11. Diagrammet viser, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem lav pris og forbrugsstørrelse. Der er dog umiddelbart en tendens til, at variationen mellem lav og høj pris bliver mindre jo større mængder, der bliver købt.

Den store prisvariation på gaskøb mellem fjernvarmeværkerne kan derfor ikke umiddelbart forklares alene med forskelle i størrelse, gasforbrug etc. I stedet kan der peges på muligheden for at forskelle i, hvor aktivt fjernvarmeværkerne arbejder med minimering af indkøbsprisen på naturgas og bevidste valg omkring indkøbsstrategier mv. kan have betydning. De foreløbige beregninger mv. giver ikke mulighed for at indkredse dette nærmere, men Energitilsynet vil i løbet af 2012 gennemføre yderligere analyser, der kan belyse spørgsmålet.

Fjernvarmeselskabernes muligheder for indkøb af naturgas

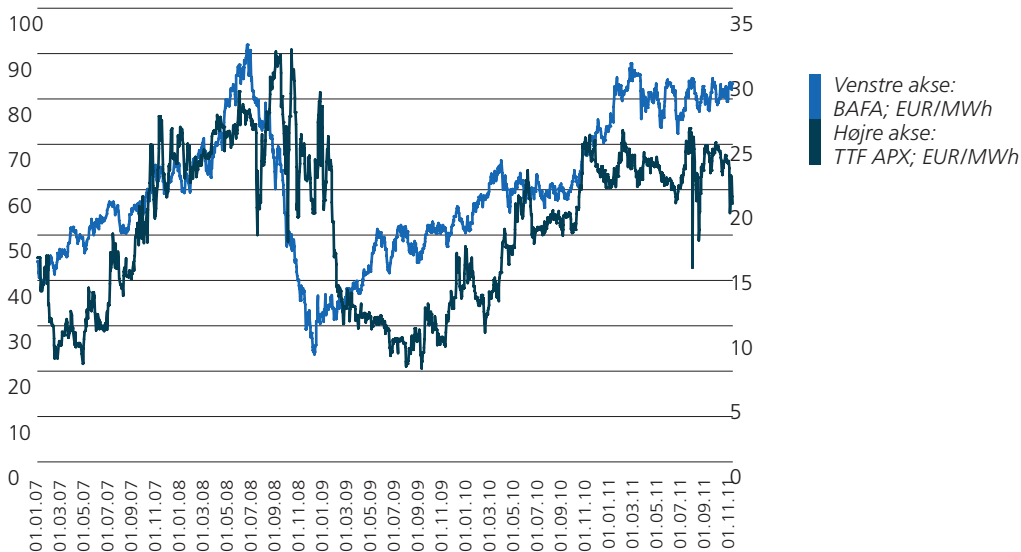
Fjernvarmeværkernes indkøbspriser for naturgas må ses i sammenhæng med de muligheder, gasmarkedet tilbyder værkerne.

Traditionelt har værkerne typisk købt naturgas på bilaterale langtidskontrakter, hvor prisen er blevet reguleret med udviklingen i oliepriserne i kontraktens løbetid (olieindeksering).

Liberaliseringen af gasmarkedet giver værkerne nye muligheder for gasindkøb – både i form af kontrakter, der bygger direkte på sourcing via hubs eller gasbørser, men også med langtidskontrakter, hvor prisen reguleres med udviklingen i gasprisen på hubs- eller gasbørserne i stedet for olieindeksering.

På den baggrund har Energitilsynet set nærmere på prisudviklingen på gashubben TTF og olieindekseringen fra januar 2007 til september 2010, jf. figur 12. I figuren viser TTF prisen udviklingen i gasnoteringen, BAFA viser udviklingen i importpriserne på gas til det tyske marked, og Brent viser noteringen på olie, dvs. udviklingen i olieindekseringen.

Figur 12 Sammenligning af udviklingen i gasnotering og olieprisindeks

Note: BAFA: Det tyske BAFA indeks indeholder importpriserne på gas til det tyske marked og offentliggøres hver måned af Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle.

APX TTF: Spotprisen på gas leveret til gashubben TTF handlet på den nederlandske gasbørs APX.

Brent: Spotprisen på Brent olie som offentliggjort af U.S. Energy Information Administration (EIA).

Sammenligningen af gasnoteringen og olieprisindekseringen giver ikke noget entydigt svar på, om handel på gashubs eller børser giver lavere priser end en bilateral olieindekseret aftale. Dog synes der historisk at være en tendens til lavere hubs- eller børserpriser – navnlig efter finanskrisen i 2008. I de senere år er hubs- eller børserpriserne konvergeret mod de olieindekserede aftaler, om end på et lavere niveau. Men det skal understreges, at der er tale om en tendens – ikke en garanti.

Det foreliggende materiale indikerer, at mange værker sandsynligvis med fordel kunne anvende tid og ressourcer på at nedbringe indkøbsprisen på naturgas. Brændselsomkostningen er langt den største omkostning ved fjernvarmeproduktion, og det foreliggende materiale tyder umiddelbart på, at prisen kunne nedbringes betydeligt på mange værker.

Behovet for at værkerne investerer såvel tid som ressourcer i udviklingen af effektive gaskøbsstrategier mv. understreges af, at der ikke kan påvises nogen umiddelbar og entydig ”best practice” i forhold til fx olieindeksering/gashubs mv. Det er derfor nødvendigt, at værkerne dels opbygger kompetencer, dels har konstant fokus på området, så de kan anvende og profitere bedst muligt af alle de muligheder, markedet giver.

Effektivitet i elsektoren

Elnettene ejes og drives af netselskaberne på grundlag af en bevilling fra Energi styrelsen. Bevillingen giver bevillingshaveren monopol på at fremføre elektricitet inden for bevillingsområdet.

Energinet.dk ejer og driver det overordnede transmissionsnet på 400 kV, der har en samlet længde på ca. 6.000 km.

De regionale transmissionsselskaber ejer net med et spændingsniveau på 150 – 50 kV, der fører elektriciteten fra det overordnede transmissionsnet til distributionsnettene. Nettene har en samlet længde på ca. 9.000 km.

Distributionselskaberne ejer og driver net med et spændingsniveau på 60 – 0,4 kV. Disse selskaber har – sammen med transformerforeningerne – ansvaret for at føre elektriciteten helt frem til forbrugerne, måle forbruget hos den enkelte forbruger samt opkræve skatter og afgifter.

Transformerforeningerne er de mindste aktører blandt netselskaberne og samtidig de mest uhomogene med hensyn til størrelse etc. De har samme opgaver som distributionselskaberne.

Den samlede længde af distributionsselskabernes og transformerforeningernes net er ca. 150.000 km.

Energitilsynet benchmarker hvert år de netselskaber i elsektoren, der er omfattet af indtægtsramme- og effektivitetsreguleringen – dvs. regionale transmissionselskaber, distributionsselskaber og transformerforeninger. På baggrund af benchmarkingen fastsætter Energitilsynet effektiviseringskrav for selskaberne.

Benchmark 2011

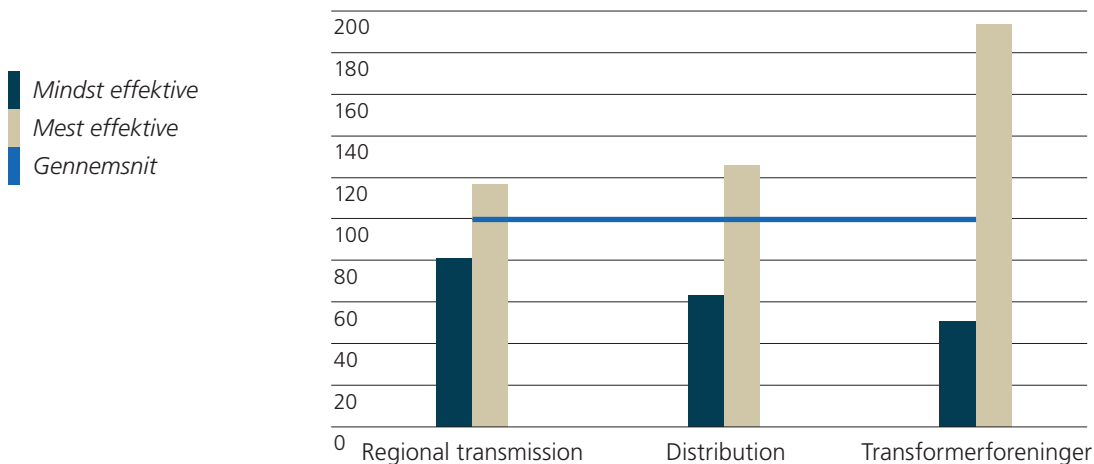
Energitilsynets benchmark for 2011 peger på fortsat store effektivitetsforskelle mellem netselskaberne – både internt i de forskellige grupper af selskaber og mellem grupperne, jf. figur 13. Benchmarken er foretaget med en såkaldt netvolumenmodel på grundlag af regnskabstal for 2010. Der er således tale om modelberegnete effektivitetsforskelle mellem netselskaberne.

På konkurrenceudsatte markeder indebærer konkurrencen mellem virksomhederne, at de mindst effektive virksomheder tvinges til at effektivisere eller forlade markedet. Det indebærer, at forskellen i virksomhedernes effektivitet på konkurrenceudsatte markeder tenderer til at være lille.

Transformerforeningerne har den største opgjorte effektivitetsforskel. Samtidig er det også blandt transformerforeningerne, at der – ifølge modelberegningerne – findes såvel de mest som de mindst effektive selskaber. Det afspejler, at transformerforeningerne udgør en meget uhomogen gruppe, hvor der er store forskelle i størrelse, antal ansatte mv. (fx små foreninger uden ansatte), og det påvirker materialet.

Blandt de øvrige netselskaber har de regionale transmissionselskaber efter beregningerne at dømme den laveste forskel mellem mest og mindst effektive selskab.

Figur 13 Forskel i elnetskabernes beregnede effektivitet i 2010

Note: Figuren viser indeks for elnetskabernes omkostningseffektivitet, hvor et højt indeks er udtryk for en høj opgjort effektivitet, mens et lavt indeks er udtryk for en lav opgjort effektivitet. Gennemsnittet er sat lig indeks 100 og udtrykker det gennemsnitligt effektive netselskab inden for hver kategori af selskaber.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af effektivitetsanalyse.

På baggrund af benchmarken af netskabernes økonomiske effektivitet og kvalitet i leveringen har Energitilsynet fastsat effektivitetskrav for netskaberne. Kravene indebærer samlet en nedsættelse af selskabernes indtægtsramme på 108 mio. kr. Heraf er 104 mio. kr. varige krav begrundet i lav økonomisk effektivitet, mens 4 mio. kr. er et-årige effektiviseringskrav som følge af en relativt dårlig leveringskvalitet.

Samlet har Energitilsynet reduceret netskabernes indtægtsrammer med varige effektivitetskrav på ca. 460 mio. kr. i perioden 2008-2011. Hertil kommer et-årige reduktioner på i alt knap 20 mio. kr.

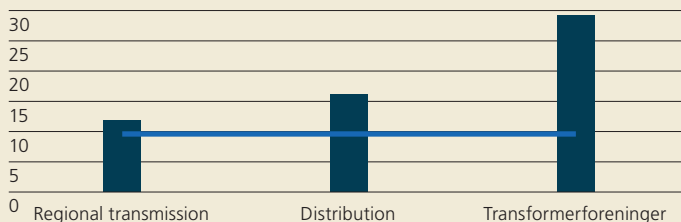
Hensigten med effektivitetsreguleringen er at erstatte det effektivitetspres, konkurrencen lægger på virksomheder på konkurrenceudsatte markeder.

Energitilsynets beregninger (se boks om standardafvigelse nedenfor) viser, at forskellene i netskabernes effektivitet stadig ligger væsentligt over de forskelle, man ser på konkurrenceudsatte markeder. Der er med andre ord et væsentligt større effektiviseringspres på konkurrenceudsatte markeder.

Standardafvigelse

Det er ikke kun forskellen mellem den mest effektive og den mindst effektive virksomhed, der er interessant. Det er også vigtigt at se, om der generelt er stor forskel i selskabernes effektivitet indenfor gruppen. Det kan man gøre ved at undersøge, hvor meget den enkelte virksomheds effektivitet afviger fra gruppens (fx distributionselskaber) gennemsnit. Dette kan måles ved at beregne standardafvigelsen på spredningen i virksomhedernes omkostningseffektivitet. Standardafvigelsen⁵ er et statistisk mål, der viser hvor meget de enkelte virksomheders effektivitet afviger fra gennemsnittet. En høj standardafvigelse viser, at der generelt er stor forskel på virksomhedernes effektivitet, mens en lav standardafvigelse viser, at der generelt ikke er stor forskel i effektiviteten. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bruger en tærskelværdi på 9,6 for standardafvigelsen på spredningen (svarende til gennemsnitsspredningen for alle brancher i Danmark plus 25 %) som indikator for konkurrenceintensiteten. Hvis spredningen ligger over tærskelværdien, tages det som indikation for konkurrenceproblemer.

Standardafvigelsen på spredningen i netselskabernes omkostningseffektivitet baseret på Energitilsynets benchmark fra 2011 ligger mellem knap 12 (regional transmission) og 29 (transformerforeninger) og er dermed væsentligt over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tærskelværdi. I forhold til 2010 er standardafvigelsen faldet markant blandt de regionale transmissionselskaber og steget ligeså markant blandt transformerforeningerne. Standardafvigelsen blandt distributionselskaberne ligger på niveau med 2010. Det betyder – alt andet lige – at forskellene i selskabernes effektivitet er blevet mindre. Effektivitetsforskellene blandt de regionale transmissionselskaber er derimod steget, men det skal tages i betragtning, at der kun indgår 10 selskaber i materialet.

Standardafvigelse 2011
Tærskelværdi for effektiviseringspotentiale

⁵ Standardafvigelsen er kvadratroden af variansen. Variansen viser, hvor meget de enkelte observationer varierer i forholdt til gennemsnittet. Høj varians og derved høj standardafvigelse udtrykker en stor spredning i observationerne.

Udviklingen i indtægtsrammerne i perioden 2007-2011

Elnetselskaberne reguleres overordnet set på baggrund af en indtægtsrammeregulering, der fastholder selskabernes tilladte indtægter på et reelt niveau svarende til 1. januar 2004, jf. nedenfor.

Indtægtsrammer

Fastsættelsen og reguleringen af indtægtsrammerne er beskrevet i bekendtgørelse om indtægtsrammer for netvirksomheder og regionale transmissionsvirksomheder omfattet af lov om elforsyning – BEK nr. 335 af 15/04/2011.

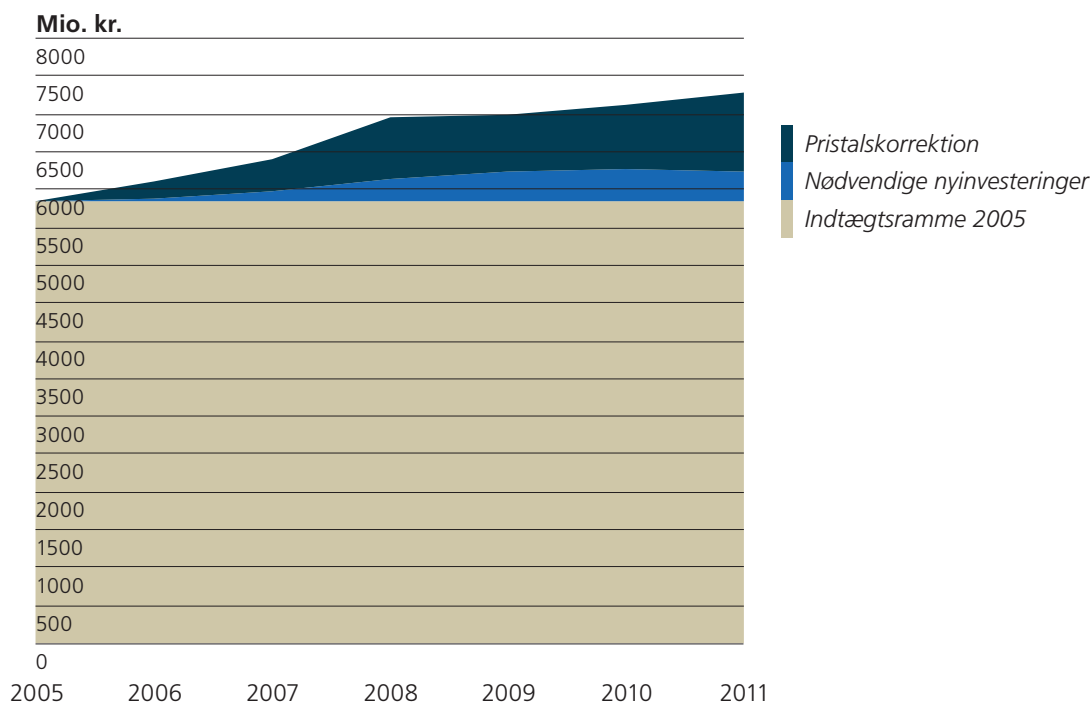
Indtægtsrammerne fastsættes på baggrund af selskabernes reguleringspris og selskabets leverede mængde elektricitet. Reguleringsprisen er fastsat på baggrund af selskabets driftsmæssige indtægter i 2004 divideret med den leverede mængde i 2004.

Reguleringsprisen reguleres årligt med udviklingen i reguleringsprisindekset. Såfremt aktivitetsniveauet er uændret, vil indtægtsrammerne derfor reelt fastholdes på samme niveau.

Reguleringsprisen kan hertil forhøjes eller sænkes under forskellige omstændigheder – eksempelvis etablering af nødvendige nyinvesteringer, ændringer i myndighedspålagte omkostninger eller nettab.

Indtægtsrammerne er således sammensat af et grundniveau baseret på 2004-indtægter, priskorrekationer og forhøjelser af indtægtsrammerne som følge af nødvendige nyinvesteringer. Fra 2005 til 2008 steg indtægtsrammerne med ca. 1,1 mia. kr. Stigningen skyldes hovedsageligt en priskorrektion på ca. 800 mio. kr. og i mindre grad foretagne nødvendige nyinvesteringer på ca. 300 mio. kr., jf. figur 14.

Figur 14 Udvikling i indtægtsrammerne i perioden 2005-2011, løbende priser

Note: Det bemærkes, at ovenstående figur ikke indeholder de regionale transmissionsselskaber. Indtægtsrammerne er ikke endeligt fastlagt for perioden 2005 og fremefter. Ovenstående indtægtsrammer er pridfremskrevet med reguleringsprisindekset på baggrund af 2005-indtægtsrammerne under antagelse om uændret aktivitet. Størrelsen af de nødvendige nyinvesteringer er med forbehold for uanmeldte nødvendige nyinvesteringer, da der ikke er en forældelsesfrist for indregning af disse.

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

I 2007 blev indtægtsrammereguleringen suppleret med en benchmark af elnetselskabernes omkostningseffektivitet. Formålet med benchmarken er at tilskynde selskaberne til at effektivisere deres drift og nedbringe omkostninger på samme måde som selskaber på et konkurrenceudsat marked.

I 2008 blev benchmarken yderligere udvidet til at inkludere selskabernes leveringskvalitet. Denne udvidelse skal sikre, at selskaberne ikke reducerer omkostningerne på bekostning af leveringskvaliteten.

Elnetselskabernes økonomiske effektivitet og leveringskvalitet er grundlæggende blevet benchmarket ved brug af de samme modeller igennem alle årene, men Energitilsynet videreudvikler løbende modellerne.

I perioden fra 2008-2012 har Energitilsynet pålagt elnetselskaberne varige reduktioner i indtægtsrammerne med en akkumuleret værdi på ca. 460 mio. kr. I 2012 betyder dette, at de samlede indtægtsrammer er ca. 6 pct. lavere, end de ville have været, hvis elnetselskaberne ikke blev pålagt effektiviseringskrav, jf. tabel 3.

Tabel 3 Effektiviseringskrav til elnetselskaberne – reguleringsårene 2008-2012

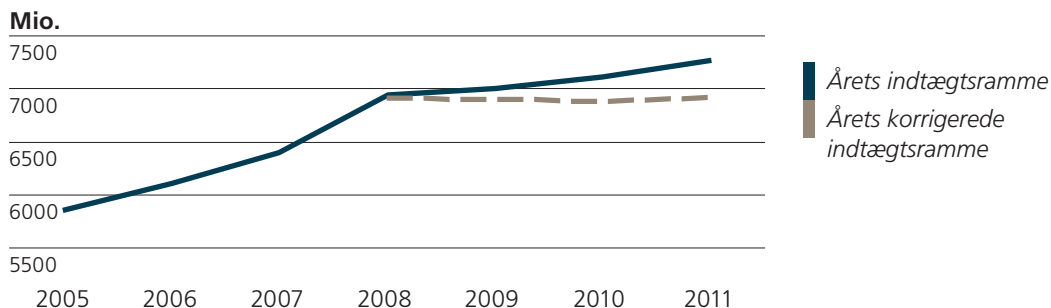
	2008	2009	2010	2011	2012
Effektiviseringskrav (mio. kr.)	41	70	128	119	104
Effektiviseringskrav ift. årets indtægtsramme (pct.)	0,6	0,9	1,7	1,6	1,4
Akkumuleret effektiviseringskrav (løbende priser, mio. kr.)	41	110	239	358	462
Akkumuleret effektiviseringskrav ift. 2008-indtægtsrammen (pct.)	0,5	1,5	3,2	4,8	6,2

Note: Det bemærkes, at indtægtsrammerne for 2008-2012 ikke er endeligt opgjort. Det bemærkes endvidere, at benchmarkingen af selskaber foretages forud for reguleringsåret hvor indtægtsrammerne reduceres. Reduktionen af indtægtsrammerne i 2008 sker således på baggrund af Energitilsynets benchmarking i 2007 og så fremdeles.

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

Effekten af Energitilsynets benchmarking på elnetselskabernes indtægtsrammer kan også illustreres ved at fremskrive udviklingen i indtægtsrammerne henholdsvis med og uden effektiviseringskravene, jf. figur 15.

Figur 15 Udvikling i indtægtsrammerne 2005-2011 med og uden effektiviseringskrav, løbende priser

Note: Det bemærkes, at ovenstående figur ikke indeholder de regionale transmissionsselskaber. Indtægtsrammerne er ikke endeligt fastlagt for perioden 2005 og fremefter. Ovenstående indtægtsrammer er prisfremskrevet med reguleringsprisindekset på baggrund af 2005-indtægtsrammerne under antagelse om uændret aktivitet tillagt godkendte nødvendige nyinvesteringer. Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

I perioden efter tilføjelsen af effektiviseringskrav (2008-2011) er indtægtsrammerne i løbende priser relativt konstante, hvilket svarer til en reduktion af indtægtsrammerne i faste priser. Det skyldes en kombination af aftagende nødvendige nyinvesteringer⁶, en langsommere prisudvikling og øgede effektiviseringskrav.

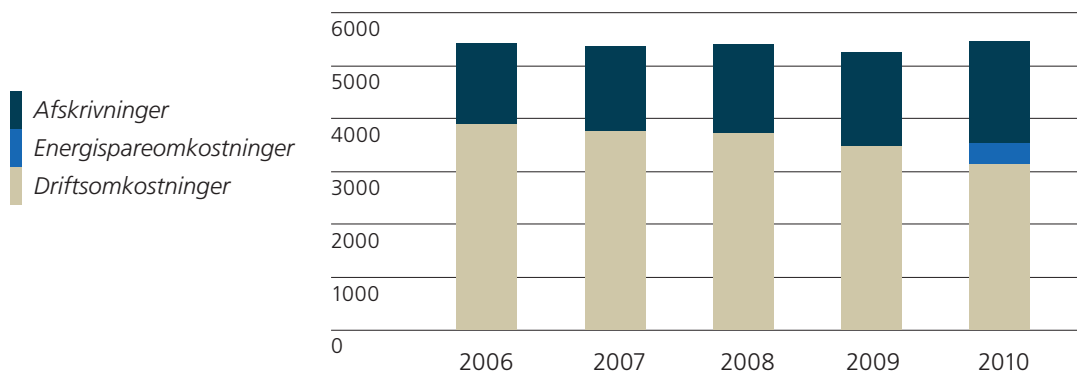
Indtægtsrammerne er imidlertid udelukkende et udtryk for elnetselskabernes maksimalt tilladte indtægter og afspejler derfor ikke nødvendigvis deres faktiske indtægter eller omkostninger. Selskaberne kan frit vælge at opkræve mindre end deres indtægtsramme, og der kan være stor forskel selskaberne imellem. Det gennemsnitlige elnetselskab udnytter ca. 90 pct. af sin indtægtsramme.

⁶ Dette er dog med forbehold for, at der kan forekomme ubehandlede og uanmeldte ansøgninger om forhøjelse af indtægtsrammerne som følge af nødvendige nyinvesteringer. Dette gælder specielt for de sidste år i perioden.

I perioden 2006-2010 er elnetskabernes driftsomkostninger faldet med ca. 750 mio. kr., jf. figur 16. I samme periode er afskrivningerne steget med ca. 400 mio. kr., samtidigt med at afskrivningernes andel af den samlede omkostninger er steget fra 28 til 36 pct.

Figur 16 Elnetskabernes omkostninger 2006-2010

Note: Omkostningerne er opgjort i løbende priser

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet

Omkostningerne til energispareaktiviteter har tidligere været afholdt som en del af driftsomkostningerne, men er for 2010 regnskabsmæssigt adskilt fra den øvrige drift. Omkostningerne udgør ca. 400 mio. kr. og dækker elnetskabernes omkostninger til opnåelse af energispareforpligtigelser på 805,6 GWh.

De samlede omkostninger er relativt stabile (i løbende priser) over perioden hvilket betyder, at elnetskaberne – alt andet lige – har været i stand til at effektivisere i samme tempo som prisudviklingen. Det skal dog understreges, at denne udvikling er set for elnetskaberne som helhed, og udviklingen for enkelte selskaber kan derfor godt afvige herfra.

Det er på denne baggrund ikke muligt at vurdere de enkelte selskabers præstationer eller at vurdere, hvorvidt der forsat er potentiale for yderligere effektiviseringer.

En grundlæggende præmis i det lovgrundlag, der ligger til grund for Energitilsynets benchmarking af elnetskaberne, er, at selskaberne bør kunne drives lige effektivt, når der tages højde for forskelle i sammensætningen af nettet mv. Der vil således forsat være et effektiviseringspotentiale, så længe der er forskel på

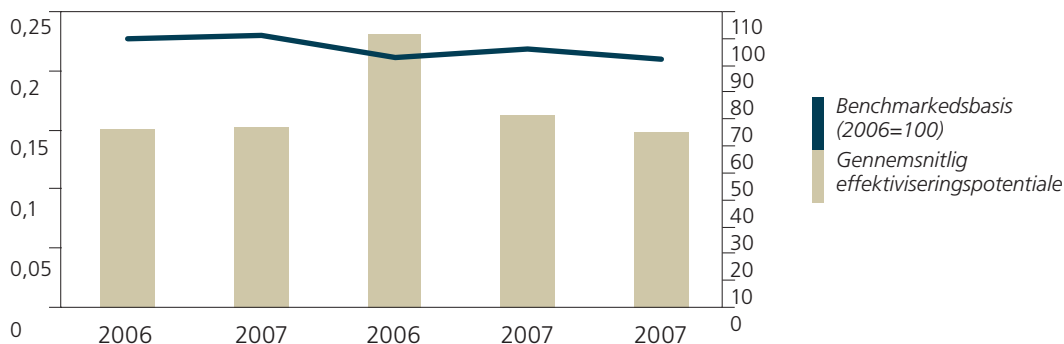
omkostningseffektiviteten blandt de mindst effektive elnetselskaber og de mest effektive elnetselskaber.

Det bemærkes, at Energitilsynets benchmark og opgørelse af netselskabernes effektiviseringspotentiale mv. er baseret på de modelberegninger, der indgår i den netvolumenmodel, der bruges til benchmark af selskaberne.

Benchmarkmodellen korrigeres løbende med henblik på at sikre den bedst mulige overensstemmelse mellem modellen og de faktiske forhold i netsektoren. Herudover bliver der i de konkrete kørsler med modellen lagt vægt på, at resultater for konkrete virksomheder, der adskiller sig fra de generelle tendenser i sektoren, bliver taget op til nærmere vurdering, ligesom resultaterne for de enkelte selskaber generelt underkastes et konkret skøn.

Energitilsynet har – ud fra benchmarkingmodellens forudsætninger mv. – beregnet elnetskabernes gennemsnitlige effektiviseringspotentiale for årene 2006-2010, jf. figur 17.

Figur 17 Det beregnede effektiviseringspotentiale 2006-2010

Note: Effektiviseringspotentiale og benchmarkbasis beregnet i samme version af netvolumenmodellen (den seneste fra 2011) på baggrund af data for de pågældende år. Effektiviseringspotentialet er vægtet i forhold til elnetskabernes netvolumen.

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet.

Energitilsynet har siden indførelsen af benchmarkingen foretaget løbende justeringer af den anvendte model. Ovenstående beregninger er derfor foretaget særskilt under de samme modelmæssige antagelser. Benchmarkbasis er opgjort i årets priser, men effektiviseringspotentialerne er fuldt ud sammenlignelige på tværs af perioden.

Ifølge beregninger er omkostningsniveauet blandt de mest effektive elnetselskaber (benchmarkbasis) igennem perioden faldet med ca. 7 pct. i løbende priser. Tolkningen af benchmarkmodellens resultater på dette område er, at de mest effektive elnetselskaber er blevet mere effektive siden 2006.

Den grundlæggende præmis for benchmarkingen er, at alle elnetselskaber burde kunne opnå den samme omkostningseffektivitet. En øget omkostningseffektivitet blandt de mest effektive elnetselskaber vil derfor – alt andet lige – resultere i øgede effektiviseringskrav til de mindst effektive elnetselskaber.

Det fremgår af ovenstående, at der er stor forskel på elnetselskabernes modelberegnete omkostningseffektivitet, og at denne forskel – med undtagelse af 2008 – har været relativt konstant igennem perioden. Et gennemsnitligt elnetselskab har således et effektiviseringspotentiale på ca. 15 pct.

Det konstante effektiviseringspotentiale indikerer, at det gennemsnitlige elnetselskab ikke er blevet mere effektivt igennem perioden i forhold til de mest effektive elnetselskaber. De mindst effektive elnetselskaber skal derfor fortsat reducere deres omkostninger for at indhente de mest effektive selskaber. Det gælder uagtet, at branchen i øvrigt er blevet mere effektiv igennem perioden.

Energitilsynet finder således, at der fortsat er grundlag for at pålægge elnetselskaberne effektiviseringskrav på baggrund af en sammenligning af selskabernes omkostningseffektivitet.

Kommuner, forsyningsaktiviteter og modregningsregler

Hvis en kommune modtager noget af økonomisk værdi fra sin energivirksomhed – det kunne være vederlag ved salg eller udbytte fra virksomheden – træder en række regler om modregning i de statslige bloktilskud i kraft. Energitilsynet har en rolle som afgørelsesmyndighed for vurderingen af størrelsen af den økonomiske værdi. Er der overført midler til kommunen, bliver kommunerne modregnet for en del af midlerne i statstilskuddet.

Det skete eksempelvis da Aalborg Kommunes elnetselskab i 2006 udloddede ca. 61 mio. kr. til kommunen. Herefter traf Energitilsynet afgørelse om omfanget af midler tilgået kommunen, og det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium foretog efterfølgende en reduktion af kommunens statstilskud.

Fokus er, om det såkaldte skattefinansierede område opnår værdi fra det takstfinansierede område i kommunen, eller om et andet takstfinansieret område – eksempelvis spildevandshåndtering – opnår en værdi fra el-, gas- eller varmeaktiviteter. Værdien kan både være kapital, ejerandele, fysiske aktiver eller andet. Er der overført noget af værdi til kommunen, skal det vurderes, om det er sket som led i et almindeligt samhandelsforhold eller i forbindelse med en omstrukturering af virksomheden, da disse forhold ikke medfører modregning. Derfor skal reglerne i høj grad ses i sammenhæng med andre regler, for eksempel selskabs- eller skattereguleringen, da disse regler nogle gange underbygger virksomhedernes handlinger.

Stillingtagen til, om en konkret handling udløser modregning, forudsætter derfor et betydeligt fortolkningsarbejde, og da reglerne endnu er forholdsvis nye, stilles der fortsat en del spørgsmål, som Energitilsynet ikke tidligere har taget stilling til, og hvor retsvirkningerne derfor skal afklares.

At reguleringen ikke er umiddelbart tilgængelig eller fastlagt i retspraksis betyder, at det er en udfordring for kommunerne at sikre sig reglernes overholdelse samtidig med en hensigtsmæssig organisering af opgaverne. Energitilsynet lægger derfor vægt på at kunne bistå kommunerne med vejledende udtalelser med videre.

I dette afsnit vil der kort blive redegjort for resultatet af Energitilsynets aktivitet på området, for regelsættet og der vil blive peget på et forslag til forenkling af reglerne.

Indberetningspligtens omfang

Kommuner, der direkte eller indirekte ejer andele i indberetningspligtige virksomheder (se boks nedenfor), har pligt til årligt at indberette til Energitilsynet, om kommunen har modtaget midler, eller om der i kommunens indberetningspligtige virksomheder er overført midler fra el- eller varmeaktiviteter til vand- eller affaldshåndtering. 89 kommuner er omfattet af indberetningspligten. Disse

kommuner indberettede i 2011 om 233 virksomheder, hvoraf 16 virksomheder er fælleskommunale.

Der er betydelig variation i summen af midler, der er blevet indberettet til Energitilsynet, siden reglerne blev indført. Til illustration kan nævnes, at kommunerne indberettede ca. 7,1 mia. kr. i modtagne beløb i 2007, mens der i 2009 kun blev indberettet 0,3 mia. kr., jf. tabel 4. Økonomi- og Indenrigsministeriet modregner midlerne i kommunens bloktilskud efter regler, som lidt firkantet indebærer, at kommunerne modregnes med enten 40 pct. eller 60 pct. af det modtagne beløb. Det vil sige, at i et år, hvor der indberettes om 7,1 mia. kr. vil kommunernes stats-tilskud blive reduceret med et beløb i intervallet 2,8 - 4,2 mia. kr.

Tabel 4. Registrerede rådighedsbeløb, 2007-2010 (mia. kr.)

Året overførslen fandt sted	2007	2008	2009	2010	I alt
Samlet beløb (i mia. kr.)	7,1	1,9	0,3	1,4	10,7

Kilde: Sekretariatet for Energitilsynet

Baggrund for modregningsreglerne

Reglerne om kommunernes registreringspligt i elforsyningsloven har eksisteret siden 1997, hvor reglerne blev indført med henblik på at sikre, at sammenhængen mellem den kommunale skatteprocent og serviceniveauet kunne bestå. Der kunne i enkelte kommuner forekomme betydelige indtægter, som ikke indgik i systemet med skatteopkrævning, statstilskud og udligning, og derfor blev det besluttet, at kommunernes indtægter fra aktiviteter omfattet af elforsyningsloven skulle modregnes fuldt ud i kommunernes statstilskud. Dermed blev sammenhængen mellem kommunernes service- og skatteniveau bevaret – uafhængigt af kommunernes engagement i elforsyningsvirksomhed.

I 2000 valgte lovgiver at lade lignende modregningsregler gælde på varmeområdet, hvorfor der i varmforsyningsloven blev indført parallelregulering svarende til modregningsbestemmelserne i elforsyningsloven. Det skal bemærkes, at de kommunaltejede gasselskaber også er omfattet af modregningsregler. Reguleringen af gasområdet er dog ikke fuldstændig parallelt med el- og varmeområdet.

I 2003 blev det besluttet at ændre modregningsordningen på både el- og varmeområdet, således at procentsatsen for modregningen blev reduceret fra fuld modregning til en lavere procentsats. Til gengæld opførte den tidligere opgørelse af kommunernes såkaldte indskudskapital i energivirksomheder, der – før 2003 – kunne tilbageføres til kommunerne helt uden modregning. Således blev omfanget af modregningen udvidet til også at omfatte uddelinger, f.eks. i form af udbytte, for at undgå omgåelse og for ikke at modvirke kommunernes salgssincitament.

Det blev endvidere præciseret i lovbemærkningerne fra 2003, at registreringspligten ikke kun skulle omfatte virksomheder med aktiviteter omfattet af el- eller varmforsyningsloven, men derimod midler fra ethvert selskab omfattet af indberetningspligten, således også selskaber i koncernforhold med et el- eller varmeselskab, såsom serviceselskaber, biogasselskaber, vandselskaber osv.

Denne præcisering blev begrundet med, at øvrige aktiviteter i koncernforhold med el- og varmeaktiviteter af lovgiver blev antaget udelukkende at vedrøre aktiviteter, der oprindeligt udsprang fra el- eller varmforsyningsloven, eller var omfattet af kommunalfuldmagten og dermed underlagt hvile-i-sig-selv principper.

Uklarhed om forståelsen af regelsættet

Sekretariatet for Energitilsynet modtager løbende henvendelser om fortolkning af modregningsreglerne i el- og varmforsyningsloven, og der kan konstateres et stigende antal forespørgsler på vejledende udtalelser i løbet af de seneste år. Reglernes udformning synes primært at give anledning til fortolkningsspørgsmål fra kommunerne om to emner; registreringspligtige udlodninger og undtagelsen til registreringspligtige udlodninger i elforsyningslovens § 37, stk. 2 om selskabsmæssige omstruktureringer.

Ud fra de seneste års registrerede rådighedsbeløb kan der ikke konstateres en stigning i de udbetalte beløb til kommunerne. Det kan derfor være nærliggende at antage, at det øgede antal henvendelser om selskabsmæssige omstruktureringer skyldes, at de mere enkle selskabsmæssige omstruktureringer nu er foretaget, eksempelvis i forbindelse med liberaliseringen af elmarkedet og vandsektorens organisering efter 2009. Dette efterlader omstruktureringer, der kræver yderligere fortolkning i forhold til elforsyningslovens bestemmelser. Komplexiteten følger i et vist omfang af, at udfaldet af fortolkningen af modregningsreglerne i høj grad skal ses i sammenhæng med andre regelsæt, såsom selskabsretten og skattereglerne.

Den kommunale organisering af forsyningsaktiviteter og modregningsreglerne

Oprindelig lå forsyningsvirksomheden typisk i kommunernes tekniske forvaltning. Organiseringen vil kunne illustreres således⁷:

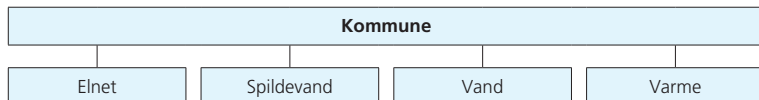
Kommune			
Elnet	Spildevand	Vand	Varme

Det, der i ovenstående illustration kan være kompliceret, er vurderingen af, hvornår midlerne tilgår kommunen, altså det skattefinansierede område. Det forudsætter en nærmere vurdering af mellemregningskonti, som adskiller økonomien i det skattefinansierede og takstfinansierede område.

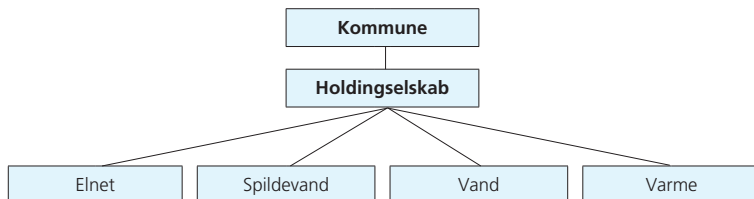
⁷ Denne struktur kendes i kommuner, hvor aktiviteterne ligger i den tekniske forvaltning. Det vil sige, at myndighedsudøvelsen ligger i delen markeret "Kommune", mens driftsopgaver i forsyningsvirksomheden ligger i den tekniske forvaltning, eksempelvis i afdelingen "Spildevand".

Der har dog igennem en årrække været en tendens til, at kommunerne udskiller deres forsyningsaktiviteter i selskaber med begrænset ansvar enten i selvstændige selskaber eller forsyningskoncerner. For så vidt angår selvstændige selskaber kan dette illustreres således:

I de to ovenstående organiseringsformer vil det ikke være muligt at overføre midler fra selskabet til andre af kommunens selskaber uden modregning i kommunens statstilskud. Det skyldes, at midlerne så at sige må igennem kommunen for at komme til et andet forsyningsområde.

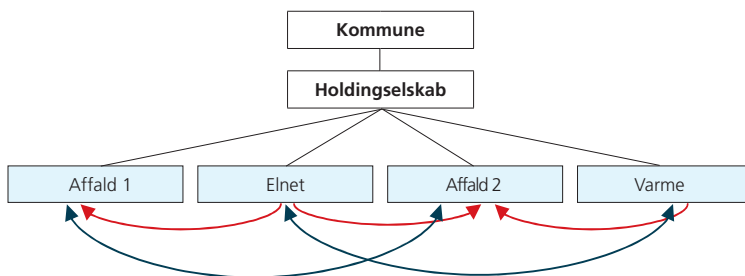
Som nævnt har andre kommuner udskilt al forsyningsvirksomhed i forsyningskoncerner, herunder koncerner hvor kommunen har valgt at bibeholde en del af forsyningsvirksomheden i den kommunale forvaltning, med en form for holdingfunktion i den tekniske forvaltning. En forsyningskoncern kan blandt andet illustreres således:

I ovenstående eksempel kan der i et vist omfang overføres midler internt i koncernerne uden, at kommunerne modtager midler. Overføres der midler til et holdingselskab, er disse midler ikke modtaget af kommunen, og kommunen modregnes derfor ikke i statstilskuddet. Dette gælder dog ikke overførsler fra el- og varmevirksomheder til vand- og affaldshåndtering.

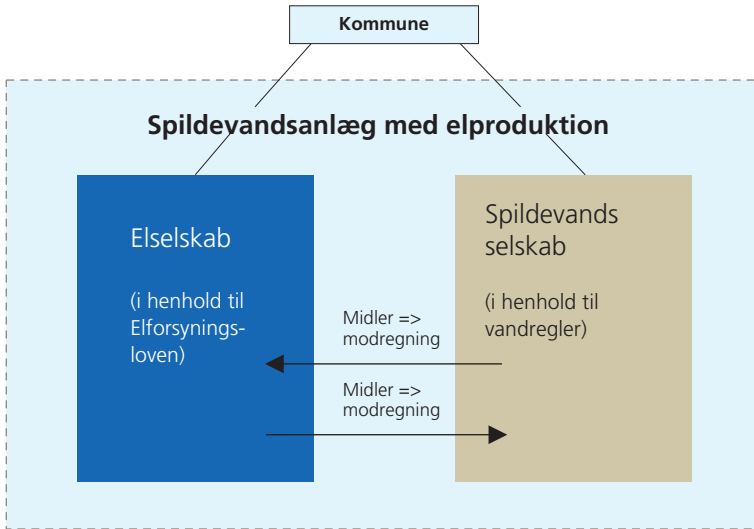
Det, der i denne sammenhæng kan være kompliceret, er at der sondres mellem forskellige forsyningsaktiviteter og at kommunen derfor kan risikere at blive modregnet for midler, der end ikke er tilgået kommunen. Dette er illustreret nedenfor, hvor de **røde pile** symboliserer overførsler, der resulterer i modregning og de blå pile viser mulige overførsler uden modregning:

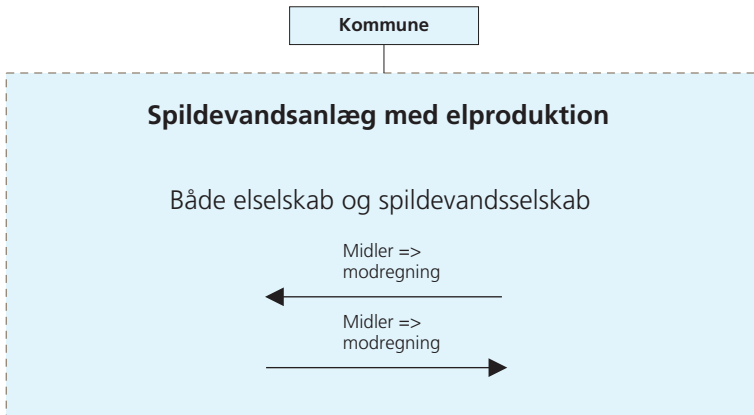
Modregningsreglerne i virksomheder med samproduktion

Der skal som nævnt modregnes, hvis der overføres midler fra det takstfinansierede område til den skattefinansierede del af kommunen. Derudover bliver kommunerne endvidere modregnet i statstilskuddet, hvis der overføres midler fra energiforsyningsaktiviteter til vand- eller affaldshåndtering, som illustreret ovenfor. Disse regler kan give anledning til særskilte opgørelsmæssige problemer, hvis der er tale om overførsel af midler fra energiområdet til vandområde inden for det *samme* selskab.

Et eksempel på problemstillingen med samproduktion af flere forsyningsaktiviteter er spildevandsselskaber med elproduktion. Disse spildevandsselskaber er el-selskaber i elforsyningslovens forstand. Elforsyningsloven fordrer, at kommunerne selskabsmæssigt skal adskille disse spildevandsanlæg i et el-selskab og et selskab, der varetager spildevandshåndteringen. Efter lovens regler skal et spildevandsanlæg med elproduktion selskabsmæssigt konstrueres således:

Den selskabsmæssige adskillelse vil give et grundlag for at opgøre mulige overførsler af midler mellem elproduktionsdelen og spildevandsdelen. Imidlertid kan Sekretariatet for Energitilsynet konstatere, at et antal spildevandsanlæg ikke har foretaget den selskabsmæssige adskillelse af el- og spildevandsaktiviteterne. Et sådan anlæg kan illustreres således:

Figuren illustrerer, at der i det samme selskab kan være overført midler mellem elaktiviteten og spildevandsaktiviteten hvilket burde give anledning til modregning. Det er imidlertid vanskeligt – rent regnskabsmæssigt – at opgøre omfanget af de overførte midler. I realiteten indebærer en opgørelse af, om der er overført midler herimellem en regnskabsmæssig adskillelse der kan sidestilles med, at der var tale om to selskabsmæssigt adskilte aktiviteter. En sådan opgørelse indebærer blandt andet en regnskabsmæssig opgørelse af følgende forhold:

Spildevandsanlæg med elproduktion

- Åbningsbalance
- Mængde el produceret
- Elpris på anvendelsestidspunktet
- Investeringer til produktion
- Fordelingen af manuelt arbejde
- Midler realiseret ved salg af el

En sådan adskillelse er imidlertid heller ikke foretaget i en række selskaber, hvilket Sekretariatet for Energitilsynet aktuelt behandler, herunder med henblik på at underrette relevante myndigheder.

Elproduktion på et spildevandsanlæg bliver dannet ved udnyttelse af de biogasser, der opstår fra slam fra rensningen af spildevandet. Sekretariatet for Energitilsynet har det indtryk, at elproduktion i et spildevandsanlæg ikke er blevet betragtet som en selvstændig aktivitet, men derimod som en underliggende aktivitet til spildevandshåndteringen.

Som administrerende myndighed er det Energitilsynets opgave at føre tilsyn med overholdelse af reguleringen. Energitilsynet betragter det som et væsentligt element i denne opgavevaretagelse også at være i stand til at viderebringe oplysninger og erfaringerne, der kommer af at være i kontakt med de regulerede parter og på nært hold se reglernes konsekvenser. I den sammenhæng har arbejdet med spørgsmålet med spildevandsanlæg med elproduktion ført til følgende overvejelser:

- Ville kommunerne, hvis de havde haft kendskab til, at egenproduktion af el frem for indkøb af el til brug i spildevandsanlægget forudsatte etablering af et elselskab, have indrettet virksomhederne anderledes?
- Vil kommunale ejere af spildevandsanlæg med elproduktion i stedet for en gennemførelse af selskabsmæssig adskillelse overveje at afhænde elproduktionen og til gengæld købe el eksternt?

- Kan reglerne om modregning føre til, at samproduktion af spildevand- og elaktiviteter bliver urentabel trods de synergieffekter, en samproduktion medfører?

Energitilsynet har ikke grundlag for at besvare de hypotetiske spørgsmål, men tilsynet finder dem så interessante, at det i samarbejde med myndigheder, brancheorganisationer og andre vil arbejde videre hermed. I det konkrete eksempel kunne det være at pege på muligheden for at indføre en regelforenklings. Efter Energitilsynets vurdering kunne det således være hensigtsmæssigt at undersøge konsekvenserne af at undtage de pågældende spildevandsselskaber fra indberetningspligten i elforsyningsloven (og dermed ophæve modregning for samproduktion), herunder de økonomiske konsekvenser, incitamenterne til at udnytte potentialet i samproduktion og eventuelle muligheder for subsidiering mellem el- og spildevandsaktiviteter nærmere.

En ophævelse af reglerne for modregning for samproduktion for spildevandsselskaber ville ikke indebære nogen ændring i kommunens mulighed for at modtage midler fra et spildevandsanlæg – dette er nemlig reguleret af reglerne på vandområdet.

Uanset om det findes relevant i det konkrete eksempel om spildevandsanlæg med elproduktion at lave en lovændring eller ikke, vil regelsættet imidlertid være relativt kompliceret og Energitilsynet vil fortsat bistå kommunerne med vejledning om reglerne om modregning både konkret i forhold til spildevandsselskaber med elproduktion og generelt.

Internationalt arbejde

EU Kommissionen har sat fart på harmonisering af rammevilkår og regional markedsintegration i EU med henblik på at udmønte Ministerrådets målsætning om at etablere et indre europæisk marked for el og gas senest i 2014.

Det Nordiske Ministerråd for Erhvervs-, Energi- og Regionalpolitik har stærkt støttet etableringen af et fælles nordisk slutbrugermarked og gerne senest i 2015 hvis muligt.

Begge disse udfordringer samt den generelt øgede gensidige afhængighed mellem energisystemerne på tværs af grænserne i Europa har betydet øget fokus på det internationale arbejde i Energitilsynet.

Energitilsynets internationale arbejde sker med den målsætning at påvirke de europæiske og nordiske rammevilkår for el- og gasmarkederne og bidrage til effektiv markedsintegration mellem det nordiske og det kontinentaleuropæiske marked.

Energitilsynet samarbejder med de energiregulerende myndigheder i andre europæiske lande gennem organisationerne NordREG samt CEER og ACER. Sekretariatet for Energitilsynet deltager i arbejdet for at være med til at præge de nordiske og europæiske rammer for energisektorerne, som de danske energivirksomheder også skal fungere under. Deltagelsen i det internationale arbejde er også en god mulighed for at få informationer og viden, som Energitilsynet kan anvende og formidle i kontakten med danske virksomheder, organisationer og myndigheder.

NordREG er de nordiske energiregulerende myndigheders samarbejde. Behovet for et særligt nordisk samarbejde udspringer for det første af det historisk særligt tætte energisamarbejde mellem de nordiske lande – hvilket blandt andet den fælles nordiske en gros elbørs NordPool er udtryk for. For det andet støtter de nordiske energiministre planer om at realisere ét fælles nordisk energimarked ikke alene på engrosmarkedet men også på detailmarkedet.

CEER – Council of European Energy Regulators – er den forening, som de europæiske reguleringsmyndigheder på energiområdet har etableret.

ACER – Agentur for samarbejde af energiregulatorer i Europa – skal koordinere de europæiske regulatorers reguleringsopgaver, overvåge det regionale samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne i el- og gassektoren og overvåge de indre markeder for gas og elektricitet. ACER fik rent juridisk handleevne fra den 3. marts 2011, og agenturet erstatter den såkaldte ERGEG-gruppe, der er omtalt i tidligere udgaver af Resultater og Udfordringer. ACER ledes af en direktør og et Board of Regulators (BOR). Direktøren for ACER skal høre Board of Regulators

før han træffer afgørelser. ACER skal komplementere det arbejde, der udføres af den enkelte nationale regulator, og ACER har mere overordnede opgaver end de nationale regulatorer.

CEER / ERGEG

Det Europæiske Råd meldte i februar 2011 ud, at der ved udgangen af 2014 skal være etableret et integreret marked i Europa, hvor el og gas kan bevæge sig frit over alle grænser.

På elområdet er der lavet fire såkaldte ”Cross regional roadmaps” som skal vise vejen til 2014 på fire fundamentale områder: markedet på langt sigt, day-ahead markedet (køb/salg af el for det kommende døgn), intra-day markedet (køb/salg af el inden for det aktuelle døgn) samt kapacitetsberegning og – allokering. Køreplaner er udarbejdet af regulatorerne i koordinatión med markedsaktører.

Sekretariatet for Energitilsynet (SET) har været særlig involveret i udarbejdelsen af køreplanen for day-ahead markedet. Her overtager SET, sammen med den tyske regulator Bundesnetzagentur, lederskabet for priskoblingsprojektet i Nordvesteuropa. Det ses som et første skridt til etableringen af et fælles day-ahead marked i hele Europa og skal ifølge planen være implementeret ved udgangen af 2012.

Et andet vigtigt emne i 2011 har været ikrafttrædelsen af forordningen om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkedene (forordning 1227/2011 – kendt som REMIT) den 28. december 2011. Forordningen skal forhindre markedsmisbrug specifikt på de europæiske energimarkeder for el og gas – og derved fremme en fair konkurrence på engrosenergimarkedene til fordel for de endelige forbrugere af energi. Det betyder, at SET i 2012 skal overvåge engrosmarkedet specifikt med henblik på at forebygge og sanktionere markedsmisbrug. Overvågningen skal ske i samarbejde med ACER, der får hovedansvaret for at indsamle handelsdata og strukturelle markedsdata og overvåge handler med engrosprodukter (el og gas) i Europa. Hvis ACER får mistanke om misbrug i Danmark, vil ACER orientere Energitilsynet som national myndighed, og det er så Energitilsynet, der skal undersøge forholdet nærmere og træffe en eventuel afgørelse nationalt.

Herudover har de europæiske regulatorer arbejdet med forskellige såkaldte Framework Guidelines i 2011. Framework Guidelines er retningslinjer for fremtidens fælles energimarkeder for el og gas, og de danner udgangspunkt for ENTSO - sammenslutningen af europæiske transmissionsselskaber – når der udarbejdes markedsforskrifter (network codes). I 2011 er der udarbejdet guidelines for kapacitetsallokering og flaskehalsåndtering, netværksadgang og system operation på elområdet. I 2012 vil ACER arbejde på guidelinen for balancering. På gasområdet

blev der udarbejdet en guideline for kapacitetsallokering og en for balancering i 2011.

På gasområdet deltager SET i det internationale samarbejde for at udvikle et sammenhængende europæisk gasmarked. Dette gør SET primært ved at deltage aktivt i de formelle arbejdsgrupper, der er nedsat af det nye europæiske energiagentur (ACER).

SET deltager således i ACERs overordnede gas-arbejdsgruppe (ACER Gas Working Group), der som en klar hovedopgave koordinerer arbejdet med at udarbejde de nye europæiske "overordnede retningslinjer" (eng: framework guidelines) på de områder, som 3. liberaliseringspakke har udpeget som centrale områder, hvor der skal ske en europæisk harmonisering. Arbejdsgruppen er også ansvarlig for kontakten og drøftelser i forhold til forskellige europæiske interesseorganisationer – herunder især sammenslutningen af europæiske transmissionsselskaber (ENTSO-G), som har ansvaret for at udvikle harmoniserede "netregler", som er i overensstemmelse med de overordnede retningslinjer fra ACER, og som i detaljer kommer til at regulere det europæiske gasmarked i fremtiden.

NordREG

Arbejdet i NordREG handler alene om elområdet og bar i 2011 præg af, at SET havde formandskabet. Formandskabet for NordREG går på skift mellem medlemslandene og fra 1. januar 2012 er formandskabet overtaget af Finland.

Siden 2010 har NordREG prioriteret arbejdet på detailmarkedsområdet. Her blev der i 2010 udarbejdet en detaljeret og ambitiøs projektplan for implementering af et fælles nordisk slutbrugermarked i 2015. Med henblik på en opfølgning på projektplanen har de nordiske regulatorer i 2011 udarbejdet studier og anbefalinger til for eksempel fremtidens faktureringsmetode og forskellige andre elementer af markedsdesignet m.m.

På engrosområdet beskæftiger NordREG sig med spørgsmål af regulering af Nord Pool Spot, den nordiske børs og med optimering af markedsforhold for at reducere meget markante prisspidser. I 2012 vil NordREG desuden se på markedet på lang sigt, og om der kan indføres nye produkter, som kan give markedsaktører bedre muligheder for risikoafdækning.

Energitilsynets opgaver

Vedtagelsen af lov nr. 466 af 18. maj 2011, der bl.a. implementerede EUs 3. energiliberiseringspakke i dansk lovgivning, etablerede også Sekretariatet for Energitilsynet som en selvstændig institution. Baggrunden herfor var, at Kommissionen med 3. energiliberiseringspakke ønskede at sikre regulatorernes uafhængighed af alle økonomiske, forvaltningsmæssige og politiske interesser på europæisk plan.

Det danske Energitilsyn har altid været en selvstændighed myndighed med sekretariatsbistand fra en særlig enhed i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Med etableringen af sekretariatet som en selvstændig institution sikredes de formelle rammer for den uafhængighed i sekretariatets arbejde, 3. energiliberiseringspakke kræver.

Energitilsynets kompetencer og hovedopgaver er fastlagt i de tre energiforsyningslove (elforsyningsloven, varmforsyningsloven og naturgasforsyningsloven) og loven om Energinet.dk.

Energitilsynets afgørelser offentliggøres løbende på tilsynets hjemmeside www.energitilsynet.dk og større/principielle sager omtales i nyhedsbrevet EnergiNyt, der også kan findes på hjemmesiden.

Energitilsynet kan tage spørgsmål og sager op af egen drift eller på baggrund af fx henvendelser fra virksomheder og forbrugere mv. Det vil ske på baggrund af en vurdering af, om en henvendelse giver en begrundet mistanke om, at et forhold er i strid med loven. Er det tilfældet, behandles sagen, uanset om den er udformet som en klage eller andet. Energitilsynets afgørelser kan indbringes for Energiklagenævnet, af de, der har en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen.

Ny lovgivning

De ændringer i energiområdernes lovgivning mv. i 2010, der har størst betydning for Energitilsynets opgaver og arbejde er:

Elområdet

Ændring af el- og naturgasforsyningslovene, LOV nr. 466 af 18/05/2011

I maj måned trådte lov nr. 466 i kraft. Loven implementerer den 3. energiliberalsiseringspakke i elforsyningsloven og i naturgasforsyningsloven. Lovforslaget er indgående beskrevet i Resultater og Udfordringer 2010, og den vedtagne lov er stort set identisk med det fremsatte lovforslag.

I forlængelse af vedtagelsen af loven er der udstedt en række bekendtgørelser, som også implementerer forskellige bestemmelser i 3. energiliberalsiseringspakke.

Bekendtgørelse om frister for Energitilsynets behandling af visse klager, BEK nr. 1216 af 15/12/2011

Med bekendtgørelsen fastsættes det, i hvilke klagesager Energitilsynet skal træffe afgørelse senest 2 måneder efter modtagelsen af en klage (med mulighed for forlængelse af denne periode).

Bekendtgørelsen implementerer alene direktivbestemmelserne om klagefrister, jf. eldirektivets artikel 37, stk. 11, og naturgasdirektivets artikel 41, stk. 11. Bestemmelserne forudsætter partsstatus. Bekendtgørelsen forudsætter således, at klageren har en væsentlig og individuel interesse i Energitilsynets afgørelse i klagesagen.

Bekendtgørelsen ændrer ikke på den eksisterende kompetencefordeling mellem Energitilsynet og Ankenævnet på Energiområdet vedrørende klagesager. Energitilsynet behandler således ikke klager vedrørende civile tvister.

Bekendtgørelse om program for intern overvågning for net- og transmissionsvirksomheder og Energinet.dk i henhold til lov om elforsyning, BEK nr. 980 af 06/10/2011 og bekendtgørelse om program for intern overvågning for distributions- og lagerselskaber og Energinet.dk i henhold til lov om naturgasforsyning, BEK nr. 979 af 06/10/2011

Med bekendtgørelserne gennemføres ændringerne af elforsyningslovens § 20 a og naturgasforsyningslovens § 11 a i bekendtgørelserne. Der er tilføjet en bestemmelse om, at selskaberne i programmet skal beskrive, hvorledes de overholder kravet om, at den interne overvågningsansvarlige i virksomheden skal være uafhængig.

Endvidere er bestemmelsen i elforsyningslovens § 20 b og naturgasforsyningslovens § 11 b om netvirksomhedens ”selvstændige identitet” blevet indarbejdet i

bekendtgørelsen, således at distributionselskaberne fremover i programmet skal beskrive, hvorledes de sørger for, at uafhængighedskravet overholdes i distributionselskabernes kommunikation med kunden.

Bekendtgørelse om regler for anmeldelse af priser og betingelser for levering af elektricitet samt betingelser og vilkår for anvendelse af transmissions- og distributionsnet, herunder tariffer, BEK nr. 930 af 17/08/2011

Bekendtgørelsen om regler for anmeldelse af priser og betingelser for levering af elektricitet samt betingelser og vilkår for anvendelse af transmissions- og distributionsnet, herunder tariffer er blevet justeret som led i en opdatering af bekendtgørelsen i henhold til ændrede anmeldelsesfrister i øvrige regelsæt.

Bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af eltransmissionsnettet m.v., BEK nr. 891 af 17/08/2011

Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af eldirektivet – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet. Reglerne vedrører bl.a. udveksling af oplysninger mellem Energinet.dk og udenlandske systemansvarlige virksomheder, offentliggørelse af oplysninger af betydning for markedet, brug af transmissionsnettet, udarbejdelse af forskrifter mv., kriterier for driftssikkerhed, planlægning m.m.

Bekendtgørelse om måling af elektricitet i slutforbruget, BEK nr. 783 af 29/06/2011

Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der tilsigter at understøtte udbredelsen af det intelligente og tidsfleksible elforbrug samt elbesparelser. Det intelligente og fleksible elforbrug er en forudsætning for indpasning af yderligere vindkraft og elbiler i elsystemet.

Kravene vedrører de informationer, som måleren skal måle og registrere, samt de forbrugsdata, som skal formidles til forbrugeren. Målerkravene gælder i første omgang for de målere, der kan måle forbrug med korte tidsintervaller og fjern-aflæses, og som netvirksomhederne af egen drift beslutter at udskifte. Kravene gælder således ikke for de eksisterende målere eller i de tilfælde, hvor netvirksomheden træffer beslutning om at udskifte til en elmåler, som kun kan måle det akkumulerede forbrug.

Bekendtgørelse om indtægtsrammer for netvirksomheder og regionale transmissionsvirksomheder omfattet af lov om elforsyning, BEK nr. 335 af 15/04/2011

Bekendtgørelse om indtægtsrammer for elnetselskaberne og de regionale transmissionselskaber er blevet revideret. Det væsentligste element er en ændring af reglerne for opgørelse af netselskabernes forrentning. De hidtidige regler betød, at et selskabs overdækning også talte som forrentning, selvom en overdækning skal tilbageføres til forbrugerne de efterfølgende år. Dermed kunne selskaber samtidig blive ramt både af strafrenten for overdækning og af nedsættelse af indtægtsrammen som følge af høj forrentning. Ved de nye regler indregnes overdækning, der skal føres tilbage til forbrugeren, ikke i et selskabs forrentning.

Bekendtgørelse om forbrugerbeskyttelse i medfør af lov om elforsyning, BEK nr. 161 af 23/02/2011 samt bekendtgørelse om forbrugerbeskyttelse i medfør af lov om naturgasforsyning, BEK nr. 162 af 23/02/2011

Bekendtgørelserne om forbrugerbeskyttelse er blevet revideret særligt med henblik på, at bekendtgørelsens bestemmelser nu tillige forpligter elnetvirksomhederne og naturgasdistributionsselskaber. Endvidere er der nu fastsat regler om 3 måneders varsling af forbrugerne ved væsentlige ændringer af tariffer og vilkår samt om, at en forbrugers skift af leverandør skal effektueres inden for 3 uger fra elnetvirksomhedens/distributionsselskabets modtagelse af anmodning om leverandørskift

Naturgasområdet

Bekendtgørelse om Energitilsynets overvågning af det indre marked for el og naturgas m.v., BEK nr. 1002 af 20/10/2010

Med denne bekendtgørelse pålægges Energitilsynet at varetage en række overvågningsopgaver. Det drejer sig om overvågning af markedsåbning og konkurrenceforhold på det danske el- og naturgasmarked. Der er tale om, at Energitilsynet dels skal foretage en overordnet overvågning af markedet og konkurrencesituationen, og dels skal foretage en overvågning af specifikke indikatorer såsom priser og kundemobilitet.

Bekendtgørelsen indeholder også bestemmelser om, at Energitilsynet skal føre tilsyn med, at markedets aktører overholder deres forpligtelser i henhold til forordningen om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudvikling og efter forordningen om betingelserne for adgang til naturgas transmissionsnettet. Energitilsynet pålægges endvidere at samarbejde både med det europæiske agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder og andre europæiske reguleringsmyndigheder.

Bekendtgørelse om anvendelse af naturgasforsyningsnettet og planer for det fremtidige behov for gastransmissionskapacitet, BEK 1034 af 04/11/2011.

Denne bekendtgørelse pålægger markedets aktører at udveksle nødvendige oplysninger. Desuden forpligter bekendtgørelsen Energinet.dk til at udarbejde bl.a. ti-årige netudviklingsplaner, som skal anmeldes til både Energistyrelsen og Energitilsynet. Energitilsynet pålægges i denne forbindelse at vurdere, om de ti-årige netudviklingsplaner er i overensstemmelse med de europæiske netudviklingsplaner.

Fjernvarmeområdet

Ændring af varmforsyningsloven, lov nr. 466 af 18/05/2011

I varmforsyningsloven er der indsat en bestemmelse om selvevaluering, § 23 b, stk. 9. Loven giver klima-, energi- og bygningsministeren hjemmel til at pålægge fjernvarmevirksomhederne at foretage selvevaluering med hensyn til deres overholdelse af pris- samt forbrugerindflydelsesbestemmelserne i varmforsyningsloven til brug for tilsynet hermed. Klima-, energi- og bygningsministeren kan i denne forbindelse fastlægge regler om, at selvevalueringen skal ledsages af en erklæring fra en revisor, som ikke er virksomhedens sædvanlige revisor og hverken har eller i perioden, som selvevalueringen vedrører, har haft andre opgaver for virksomheden og som har dokumenteret erfaring med regnskaber baseret på varmforsyningsloven.

Medlemmer af Energitilsynet

Energitilsynet blev etableret i 2000 som et tilsyn, der fungerer uden instruktionsbeføjelse fra ministeren og uafhængigt af sektorinteresser og myndigheder.

Energitilsynet består af en formand, seks medlemmer og to suppleanter, der alle udnævnes af klima-, energi- og bygningsministeren for en periode på fem år. Energitilsynets medlemmer repræsenterer sagkundskab inden for jura, økonomi, teknik og miljø samt erhvervs- og forbrugerforhold.

Energitilsynet afholdt 9 møder i 2011. Herudover er der afholdt strategi- og temaseminarer for tilsynets medlemmer, bl.a. med besøg hos virksomheder, der er omfattet af den regulering, Energitilsynet administrerer samt afholdt Energiforum med deltagelse af branchens virksomheder og organisationer.

Med virkning fra 1. januar 2012 har klima, energi- og bygningsministeren udnævnt nye medlemmer af Energitilsynet. I den forbindelse udtrådte cand. polit. Anders Larsen, direktør Jens Sejer Sørensen, professor Ulla Neergaard, driftsleder Jens Roesgaard og direktør Torben Rieber af Energitilsynet.

Medlemmer af Energitilsynet pr. 1. januar 2012

Direktør, cand.polit., ph.d. Uffe Bundgaard-Jørgensen Formand	Akademiøkonom Lis Holst Medlem
Direktør, cand.polit. Jacob Erik Holmblad Næstformand	Administrerende direktør Jørgen G. Jørgensen Medlem
Direktør, akademiingeniør Mogens Arndt Medlem	Cand. polit Peter Skak-Iversen Suppleant
Præsident, cand. scient. i biologi Ella Maria Bisschop-Larsen Medlem	Civilingeniør, lic. techn. Niels Erik Andersen Suppleant
Lektor i energiret Anita Rønne Medlem	

Uffe Bundgaard-Jørgensen
Formand

Jacob Erik Holmblad
Næstformand

Mogens Arndt
Medlem

Ella Maria Bisschop-Larsen
Medlem

Anita Rønne
Medlem

Lis Holst
Medlem

Jørgen G. Jørgensen
Medlem

Peter Skak-Iversen
Suppleant

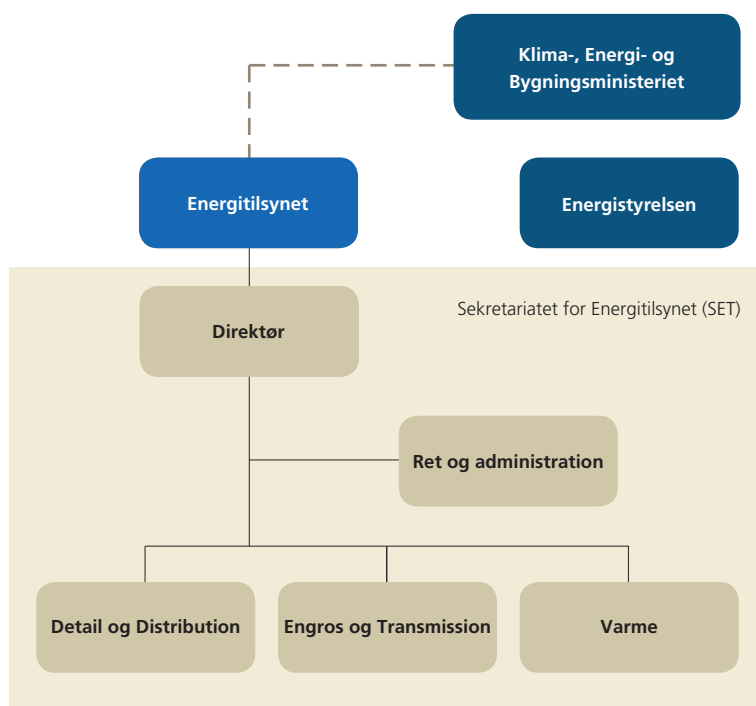

Niels Erik Andersen
Suppleant

Sekretariatet for Energitilsynet

Sekretariatet for Energitilsynets forbereder sager til behandling i Energitilsynet og træffer afgørelse efter den praksis og de retningslinjer, som Energitilsynet har fastlagt. Ledelsen af sekretariatet består af direktør Finn Dehlbæk, ret- og administrationschef Kamma Jonassen, kontorchef Rune Moesgaard, kontorchef Martin Windelin og kontorchef Jeppe Danø.

Sekretariatets organisation mv. kan ses nedenfor og på Energitilsynets hjemmeside www.energitilsynet.dk, hvor der også kan læses mere om Energitilsynets afgørelser og udtalelser mv. i konkrete sager.

Elsektoren

Energitilsynets opgaver over for elsektoren drejer sig bl.a. om tilsyn med indtægtsrammereguleringen og udarbejdelse af benchmarkingen af de regionale transmissionsselskaber og distributionselskaber, tilsyn med prisreguleringen af forsyningspligtig el, afgivelse af høringsvar mv.

Blandt væsentlige sager på området i 2011 kan – udover de effektivitetskrav, som er nævnt i afsnittet om benchmark 2011 – nævnes, at Energitilsynet har givet *Dong Energy Eldistribution mulighed for at gennemføre et forsøg med en varierende pris for transport af el* for en række udvalgte kunder frem til udgangen af 2012. Forsøget har til formål at indsamle erfaringer om, hvorvidt de såkaldte dynamiske nettariffer får forbrugerne til at ændre deres forbrugsmønstre af el, når priserne varierer over døgnet, dvs. flytte deres elforbrug fra perioder med høje nettariffer til perioder med lave nettariffer.

Dong Energy Eldistribution skal offentliggøre resultaterne af forsøget med henblik på at også andre kan drage nytte af resultaterne. Forsøg med dynamiske tariffer er især vigtige i forhold til den fremtidige udbygning af elnettet, og flere af de øvrige netselskaber har planer om at påbegynde lignende forsøg.

Energitilsynet har også fastsat en ny maksimal grænse for bruttofortjenesten på forsyningspligtige elprodukter, der leveres til alle de elforbrugere, der ikke har benyttet sig af det frie, liberaliserede elmarked. Disse forbrugere får leveret det såkaldte forsyningspligtprodukt, som Energitilsynet kontrollerer prisen på.

Energitilsynet har netop udmøntet denne priskontrol ved at fastsætte en maksimal grænse for bruttofortjenesten, den såkaldte mark-up, på forsyningspligtige elprodukter for perioden 2012-2013. Priserne på de forsyningspligtige elprodukter bliver fastsat på grundlag af denne grænse. Mark-up'en må maksimalt udgøre 46,15 kr./MWh. Det svarer til ca. 4,6 øre pr. kWh. Bruttofortjenesten til et forsyningspligtselskab udgør maksimalt kr. 184 for en dansk husholdning med et gennemsnitligt elforbrug på 4.000 kWh pr. år. Til sammenligning udgør mark-up'en for 4. kvartal 2011 44,94 kr./MWh.

Naturgassektoren

Energitilsynets opgaver over for naturgassektoren omfatter bl.a. indtægtsrammeregulering og benchmarking af distributionselskaber, regulering af de forsyningspligtige naturgasforsyningselskaber, regulering af Energinet.dk (både el og gas), regulering af de danske naturgaslagre samt deltagelse i internationalt arbejde.

Energitilsynet har i 2011 bl.a. set på *tarifferne for transport i DONGs gasledninger i Nordsøen* (de såkaldte opstrømsrørledninger fra Nordsøen til Nybro gasbehandlingsanlæg ved den jyske vestkyst) og gennemsigtheden omkring produktionsforhold, flow og kapacitetsreservationer mv.

Energitilsynet vurderede, at DONGs tariffer for transport i opstrømssystemet var for høje og tilkendegav, at tariffen for transport bør udgøre i størrelsesordenen 7 øre pr. m³ gas, hvilket afspejler et rimeligt niveau, der vil blive lagt til grund i forbindelse med afgørelser om konkrete transportaftaler. DONG er ikke enige med Energitilsynets vurdering af et rimeligt tarifniveau, men efter tilkendegivelsen sænkede selskabet tariffen fra 13 øre/m³ gas til 10 øre/m³ gas pr. 1. juli 2011.

Energitilsynet tilkendegav også, at man finder det potentielt diskriminerende, at kun nogle aktører har adgang til information om fx produktionshændelser og oplysninger om aktuelt gasflow. Det er vigtigt, at alle aktører har lige adgang til samme information, og at denne information kommer ud til alle aktører samtidig og på en neutral måde. Energitilsynet har derfor iværksat et projekt, der skal øge gennemsigtheden vedrørende disse markedsrelevante informationer. Projektet gennemføres i 2012.

Energitilsynet har også truffet afgørelse om *certificering af Energinet.dk* som såkaldt transmissions-systemoperatør for el og naturgas i Danmark. Der er truffet to afgørelser for henholdsvis Energinet.dks elvirksomhed og naturgasvirksomhed. Energinet.dk er blevet certificeret som en ejermæssigt ubundlet. Det betyder, at Energinet.dk som transmissionsvirksomhed er ejermæssigt adskilt fra produktions- og handelsvirksomhed.

Certificeringskravet er en følge af implementeringen af EU's 3. energiliberiseringspakke i dansk ret. Sigtet med liberaliseringspakken er at skabe et velfungerende, effektivt og åbent indre marked for energi i EU. Sikring af adskillelse mellem såkaldt transmissionsvirksomhed og produktions- og handelsvirksomhed er et centralt element i liberaliseringen af energimarkederne.

Certificeringen af Energinet.dk er betinget af, at klima-, energi- og bygningsministeren afskæres fra at udøve kontrol og rettigheder over Nordsøfonden med virkning fra fondens indtræden i Dansk Undergrunds Consortium i juli 2012, at det dokumenteres, at klima-, energi- og bygningsministeren også iagttager kravet i elforsyningslovens § 19 a, stk. 4, som stiller krav til den eller dem, der har ret til at udpege medlemmer af selskabsorganerne i en transmissionsvirksomhed samt at det dokumenteres, at Energinet.dks administrerende direktør iagttager kravet i elforsyningslovens § 19 a, stk. 4, som stiller krav til den eller dem, der har ret til at

udpege medlemmer af selskabsorganerne i en transmissionsvirksomhed (gælder kun elafgørelsen).

Før certificeringen bliver endelig, skal Energitilsynets afgørelse i overensstemmelse med reglerne forelægges EU-Kommissionen. Dette er sket, og Kommissionen har erklæret sig enig med Energitilsynet – dog med den tilføjelse, at Energitilsynet skal sikre, at Gaslager A/S (et datterselskab til Energinet.dk) overholder regler om selskabsretlig og funktionel adskillelse. Energitilsynet har herefter truffet endelig afgørelse om certificeringen af Energinet.dk.

Fjernvarmesektoren

Energitilsynets opgaver over for fjernvarmesektoren varetages med administrationen af varmeforsyningsloven.

I fjernvarmesektoren har Energitilsynet bl.a. undersøgt *de centrale fjernvarmeværkers anmeldelser af priser og grundlaget for disse*. Baggrunden er, at de centrale værker skal anmelde priser og grundlaget herfor som alle andre værker. De centrale værker blev ikke inddraget i Energitilsynets screeningundersøgelse og efterfølgende regnskabs gennemgang af fjernvarmeværkerne i 2007-2009, men blev udskudt til en særlig undersøgelse.

I 2011 er der derfor foretaget en overordnet gennemgang af værkernes anmeldelser af aftaler, priser og prisgrundlag med udgangspunkt i værkernes anmeldelser til Energitilsynet. Sekretariatets konklusion på gennemgangen er, at der fortsat er et stykke vej igen, før det på baggrund af værkernes anmeldelser er muligt at vurdere, om værkerne fordeler omkostninger mellem el- og varmesiden på en sådan måde, at varmeforsyningslovens omkostningsprincip er iagttaget.

Sekretariatet vil fortsætte og intensivere dialogen med værkerne og disses revisorer med henblik på at sikre en ensartet og konsekvent overholdelse af anmeldelsesreglerne.

Energitilsynet har også *behandlet to komplekse klagesager på affaldsområdet*. Begge sager omhandlede affaldsforbrændingsanlægget Odense Kraftvarmeværk. Den ene vedrørte fastsættelsen af en kompensationsbetaling, som affaldsleverandørerne skulle betale til Fynsværket, fordi affaldsforbrændingsanlægget blev opført, selvom Fynsværket havde rigelig kapacitet til at forsyne området med varme.

Energitilsynet fastsatte i sagen, at størrelsen på kompensationsbetalingen skulle opgøres efter en model, hvorefter betalingen blev fastsat til forskellen mellem faste omkostninger og varmeproduktion i GJ i en situation med og uden affalds-

forbrændingsanlæg. Energitilsynet fastsatte også i sagen – efter en nøje skøns-
mæssig vurdering – at kompensationsen skulle betales i 20 år fra idriftsættelsen
af affaldsforbrændingsanlægget.

Den anden sag vedrørte omkostningsfordelingen mellem affalds- og varmesiden
hos Odense Kraftvarmeværk. Varmeprisen var siden år 2000 blevet fastsat ved
en civilretlig prisaftale. Fordelingen af fællesomkostningerne var hæftet op på
den aftalte varmepris, således at varmesidens andel af fællesomkostningerne
beløbsmæssigt svarede til indtægterne. Prisbestemmelserne i varmforsynings-
loven har det modsatte udgangspunkt, at det er omkostningerne, der bestemmer
indtægterne, men den civilretligt aftalte varmepris medførte, at varmeprisen ikke
var omkostningsmæssigt begrundet, og at varmesiden herudover i perioder betalte
mere end 100 pct. af fællesomkostningerne.

Energitilsynets afgørelse i sagen var, at en lighedeling af omkostningerne var ri-
melig ud fra blandt andet værketets formål og effektivitet. Forskellen mellem den
aftalte varmepris og prisen ved en lighedeling af omkostningerne var en nødvendig
omkostning. Priserne var derfor opkrævet med urette, og overdækningen skulle
indregnes fremadrettet i varmepriserne.

Begge sager blev påklaget til Energiklagenævnet. Nævnet har i 2011 stadfæstet
Energitilsynets afgørelse om kompensationsbetaling. Nævnet har ikke endnu
truffet afgørelse i sagen om omkostningsfordeling på anlægget.

Endelig kan nævnes, at Sekretariatet for Energitilsynet i 2011 udvalgte 20 fjern-
varmevirksomheder til regnskabs gennemgang. Gennemgangen af en varmevirk-
somheds regnskab resulterer i en tilkendegivelse fra sekretariatets side. For de
20 udvalgte varmevirksomheder i 2011 er der på nuværende tidspunkt alene af-
givet 15 sådanne tilkendegivelser. For de resterende 5 virksomheder er der for de
4 afgivet såkaldte sagsrapporter. Disse skal i høring hos varmevirksomhederne
førend der kan afgives tilkendegivelser.

Det ventes, at regnskabs gennemgangen for de resterende 5 virksomheder kan
afsluttes i 1. kvartal 2012.

Sagsbehandlingstider

Energitilsynet lægger stor vægt på effektiv sagsbehandling bl.a. gennem fastsættelse og evaluering af konkrete mål for sagsbehandlingstider, og sekretariatet arbejder løbende på at forbedre og optimere sagsgange, sagsbehandlingstider mv.

Energitilsynets hovedopgave er i dag først og fremmest at træffe beslutning i de større principielle og praksisfastlæggende sager, mens sekretariatet i højere grad behandler og afgør konkrete sager på baggrund af den praksis, Energitilsynet har fastlagt. Det afspejler sig i sagsbehandlingstiderne for de to typer sager.

Nedenfor er vist det totale antal modtagne og afgjorte/behandlede sager. Udover de sager, der konkret behandles af Energitilsynet, modtages også mange henvendelser og klager mv., hvor Energitilsynet ikke er rette myndighed – fx private forbrugeres klage over energiregninger mv. Disse henvendelser oversendes til rette myndighed som eksempelvis Ankenævnet på Energiområdet.

Total antal modtagne og behandlede/afgjorte sager i Energitilsynet 2010 - 2011

	2008	2009	2010	2011
Nye sager	1.224	982	1.183	1.223
Afgjorte sager	1.155	1.073	1.180	1.106
Sager under behandling	704	618	621	738

I 2011 ligger antallet af modtagne nye sager stort set på niveau med 2010, mens antallet af afgjorte sager ligger under niveauet i 2010. Antallet af sager under behandling ved årets udgang er over niveauet for 2010. Antallet af afgjorte sager afhænger bl.a. af de enkelte sagers kompleksitet og omfang og af hvornår på året, de modtages i Energitilsynet mv.

Energitilsynet behandlede 34 sager i 2011.

Sager behandlet på Energitilsynets møder 2010 og 2011

	2010		2011	
	Beslutning	Orientering	Beslutning	Orientering
Elektricitet	6	2	6	1
Naturgas	7	1	5	5
Fjernvarme	11	1	6	1
Tværgående	1	8	2	7
I alt	25	12	19	15

Gennemsnitlige sagsbehandlingstider

	2008	2009	2010	2011*
Sekretariatssager (mdr.)	2,4	3,4	3,1	4,3
Energitilsynet, beslutningssager (mdr.)	11,9	15,3	7,5	9,4

* Tallene for 2011 er opgjort efter nye principper i forhold til de tidligere år, hvilket gør en direkte sammenligning af tallene problematisk.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager behandlet i sekretariatet var i 2011 på 4,3 måneder, mens den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i beslutningssager lå i 2011 på ca. 9,4 måneder.

Sagsbehandlingstiderne i såvel beslutningssagerne som sekretariatssagerne afhænger bl.a. af de enkelte sagers karakter mv. Sagsbehandlingstiden påvirkes også af omfanget af høringsrunder, en sag skal gennemløbe før forelæggelse for Energitilsynet.

Energiklagenævnet

Antal sager	2009	2010	2011
Afgjort af klagenævnet	44	29	29
Heraf			
stadfæstet	36	13	17
ophævet/ændret/hjemvist	5	11	7
afvist af klagenævnet	3	4	1
afsluttet uden afgørelse	0	1	4
Omstødsprocent*	12	46	29

* Omstødsprocenten er opgjort som antal sager, der er ophævet/ændret/hjemvist divideret med antal afsluttede minus afviste sager eller sager afsluttet uden afgørelse.

Energiklagenævnet behandler bl.a. klager over afgørelser truffet af Energitilsynet. Parterne i en afgørelse har 4 uger fra afgørelsen til at indbringe klagen for Energiklagenævnet.

I oversigten er vist Energiklagenævnets behandling af klager over Energitilsynets afgørelser.

Som det fremgår, varierer omstødsprocenten fra år til år. Det kan skyldes flere forhold fra eksempelvis fejl i sagsbehandlingen hos Energitilsynet til fx udtryk for, at Energitilsynet som 1. instans har mange sager, som der ikke tidligere har været truffet afgørelser om før, og hvor praksis derfor ikke er etableret. Sekretariatet følger udviklingen i omstødsprocent tæt for løbende at tage ved lære af klagenævnets afgørelser.

For de tre år vist i oversigten var 2009 et år med et højt antal afgjorte sager, hvoraf en stor del blev stadfæstet. Disse stadfæstelser fastslog, at forvaltningslovens regler om partsstatus fandt anvendelse på Energitilsynets sager. Der var med andre ord tale om samme tvist i mange af afgørelserne. Antallet af ophævede/hjemviste afgørelser steg i 2010 som følge af, at Energiklagenævnet mere generelt fandt, at hvis Energitilsynet skulle foretage et skøn, kunne en model ikke anvendes til udøvelse af skønnet uden der efterfølgende også blev foretaget et konkret skøn over modellens resultat. I 2011 er antallet af ophævede/hjemviste sager faldet i forhold til 2010 mens antallet af sager afsluttet uden afgørelse er steget. Sager afsluttet uden afgørelse er sager, som er frafaldet inden afslutningen.

Energiklagenævnet havde ved udgangen af 2011 7 klager over Energitilsynets afgørelser under behandling.

Økonomi

Omkostningerne til Energitilsynets arbejde finansieres i henhold til el-, naturgas og varmforsyningsloven af virksomhederne, der føres tilsyn med. De nærmere regler fremgår af betalingsbekendtgørelser⁸ for de enkelte områder.

Beløb i 1.000 kr.	2010	2011
Lønomkostninger	21.672	24.911
Driftsomkostninger	9.332	11.558
Omkostninger i alt	31.004	36.469

Sekretariatet for Energitilsynet var i 2011 bemandet med 45,5 årsværk⁹. Lønomkostningerne omfatter lønninger til sekretariatets medarbejdere, og vederlag til Energitilsynets medlemmer. I 2011 var de samlede omkostninger til vederlag 0, 57 mio. kr.

Stigningen i lønomkostningerne fra ca. 21,8 mio. kr. til 24,9 mio. kr. skyldes en stigning i antallet af medarbejdere. Det gennemsnitlige antal årsværk er således steget fra 35,4 i 2010 til 45,5 i 2011. Stigningen skyldes, at Energitilsynet blandt andet fik en række nye opgaver i forbindelse med implementeringen af EU's 3. energiliberiseringspakke samt øgede opgaver på varmeområdet. Med hensyn til 3. liberaliseringspakke blev ressourcerne først besat i slutningen af 2011, hvorfor stigningen ikke slår igennem før i 2012. De nye opgaver er nærmere omtalt i Resultater og Udfordringer 2010.

Omkostninger til øvrig drift omfatter primært omkostninger til husleje, serviceydelser leveret af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen m.v. samt særskilte omkostninger til blandt andet rejser, konsulentbistand, uddannelse og Kammeradvokaten. Omkostningerne steg fra 9,3 mio. kr. i 2010 til 11,6 mio. kr. i 2012. De stigende driftsomkostninger skal blandt ses i lyset af de flere medarbejdere, og at Sekretariatet fra 2011 skal løfte en række administrative ydelser, som tidligere blev løftet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Hertil kommer flytteomkostninger i forbindelse med, at Sekretariatet flyttede til nye lokaler.

Regnskabet for energigebyrer til finansieringen af Energitilsynets virksomhed fremgår af nedenstående tabel.

⁸ Bek. nr. 586 af 11. juni 2011 om betaling for myndighedsbehandling efter lov om elforsyning, bek. nr. 588 af 9. juni 2011 om betaling for myndighedsbehandling efter lov om naturgasforsyning og bek. 587 af 11. juni 2011 om betaling for myndighedsbehandling efter lov om varmforsyning.

⁹ Beregningen er foretaget på baggrund af den tidsregistrerede tid.

Gebyrregnskab 2011 i 1.000 kr.	El	Gas	Varme	I alt
Akkumuleret videreførelser ultimo 2010	16.875	- 449	3.251	19.677
Gebyrindtægt 2011 i alt	12.127	12.435	16.715	41.277
I alt gebyr til rådighed i 2011	29.002	11.985	19.966	60.953
Regnskabsførte omkostninger i 2011	16.608	8.204	11.545	36.658
Akkumuleret videreførelser ultimo 2011	12.394	3.781	8.420	24.596

I 2011 har der været underdækning på elområdet mens der har været overdækning på gasområdet og varmeområdet. Der kræves ikke balance mellem de opkrævede gebyrer og omkostningerne til Energitilsynets sekretariat i de enkelte år, da der kan foretages udligning i efterfølgende år. Det skal i den forbindelse bemærkes, at udskyldelsen af implementeringen af den 3. liberaliseringspakke i dansk lovgivning har betydet, at omkostningerne i 2011 har været mindre end forventet. Den 3. liberaliseringspakke blev implementeret ved lov ultimo maj 2011, hvorfor arbejdet med de nye regler først blev påbegyndt medio 2011. Omkostninger vil derfor først slå helt igennem i 2012.

Andre myndigheder på energiområdet

Energitilsynets opgaver har mange berøringsflader til andre myndigheder, som også har kompetence på energiområdet. Det drejer sig om klima-, energi- og bygningsministeren, der er den øverste ansvarlige på energiområdet, Energistyrelsen, Energiklagenævnet, Ankenævnet på Energiområdet, Konkurrencerådet samt Energinet.dk, der også har en række myndighedsopgaver i el- og naturgassektoren.

Klima-, Energi- og Bygningsministeriets departement varetager kontakten til Folketinget, herunder til det Energpoltiske Udvalg og har ansvar for lovgivningen på området mv.

Energistyrelsens opgave er at etablere de rette rammer og virkemidler for energiområdet, sikre forsynings sikkerheden og sørge for, at udviklingen sker på en såvel samfundsøkonomisk som miljømæssig og sikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Energiklagenævnet behandler klager over myndighedsafgørelser i enkeltsager og over eventuelle fejlfortolkninger af lovgivningen.

Ankenævnet på Energiområdet behandler privates klager om køb og levering af ydelser fra energiforsyningsvirksomheder. Ankenævnet blev oprettet den 1. november 2004, som et privat ankenævn efter forbrugerklagenævnsløven. Sekretariatsbetjeningen varetages af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påser, at de liberaliserede virksomheder overholder regelsættene på konkurrence- og forbrugerområderne.

Energinet.dk ejer transmissionsnettene for el og naturgas, men selskabet har også en række andre opgaver med bl.a. at opretholde den overordnede forsynings sikkerhed på el- og gasområdet på kort og lang sigt, udbygge den overordnede danske infrastruktur på el- og gasområdet, skabe objektive og gennemsigtige betingelser for konkurrence på energimarkederne og at overvåge, at konkurrencen fungerer og at gennemføre en sammenhængende og helhedsorienteret planlægning, som omfatter fremtidige behov for transmissionskapacitet og den langsigtede forsynings sikkerhed m.m.

Energitilsynet: Resultater og Udfordringer 2011

Publikationen kan bestilles hos:

Energitilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: 4171 5400
E-mail: et@dera.dk
www.energitilsynet.dk

Publikationen kan hentes på Energitilsynets hjemmeside www.energitilsynet.dk og på Klima-, Energi- og Bygningsministeriets hjemmeside www.kemin.dk

Oplag: 1.600

ISBN trykt dansk udgave 978-87-7029-000-5
ISBN elektronisk dansk udgave 978-87-7029-001-2
ISBN trykt engelsk udgave 978-87-7029-002-9
ISBN elektronisk engelsk udgave 978-87-7029-003-6

Billeder: Rune Johansen

Design: Advice

Trykt i Danmark, april 2012 af Rosendahls - Schultz Grafisk

Web: Rosendahls - Schultz Grafisk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf.: 33 92 2800
E-mail:
mailto:kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

Energitilsynet

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf: 4171 5400
E-mail: et@dera.dk
www.energitilsynet.dk

Energitilsynet

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400

post@energitilsynet.dk
energitilsynet.dk

